Møte for lukkede dører
fredag den 14. desember 1951 kl. 18.

President: Johan Wiik.

Presidenten: Presidenten foreslår at møtet holdes for lukkede dører - og anser det som bifalt.

Videre foreslår presidenten, at Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer samt tolldirektør Dannevig og byråsjef Ludvigsen gis adgang til møtet - og anser det som bifalt.

Til behandling forelå

Innstilling fra finans- og tollkomiteen om midlertidig forhøyelse av visse tollsatser (innst. S. 345).

Støtvig: Etter reglementets § 28 skal en komiteinnstilling først behandles 2 dager etter at den er utlagt. Personlig fikk jeg foreliggende innstilling i går ved 15-tiden, og når man tar i betraktning at møtet i Lagtinget ikke var ferdig før kl. 22 i går kveld, og at vi begynte i dag kl. 9, er det lett å regne ut hvor meget tid vi har hatt til rådighet til å sette oss inn i innstillingen. Det må også tas i betraktning at vi fikk proposisjonen sammen med innstillingen, så vi har ikke hatt den ringeste anledning til å sette oss inn i saken. Det gjelder en meget betydningsfull sak som vi burde hatt tid til å sette oss inn i, dette så meget mer som departementet selv har vært i sterk tvil om hva som er riktig å foreslå. Jeg skal sitere noen avsnitt fra proposisjonen:

> «De norske Tekstilfabrikkers Hovedforening har som nevnt i sitt forannevnte brev av 4. mai 1951 foreslått at en går over til de maksimale verditollsatser som en har adgang til å anvende, og har samtidig brakt i forslag verditollsatser av liknende størrelse også for en del andre viktige tekstilvarer, for hvilke tollsatsene ikke er bundet ved avtaler med andre land.»

Og videre:

> «Departementets vedkommende har hatt en del konferanser med representanter for tekstil- og konfeksjonsindustrien for i løpet av den forholdsvis korte tid som har stått til disposisjon, å søke å gjøre seg opp en mening om rimeligheten av de satser industrien har bedt om.»

Så har departementet forelagt spørsmålet for Norges Handelsstands Forbund, og Handelsstandsforbundet har igjen forelagt dette for Manufakturgrossistenes Landsforening og Manufakturkjøpmennenes Landsforening, og så sier departementet:

> «Begge foreninger finner at produsentene i sine forslag er gått for langt, og at det er grunn til å foreta betydelige reduksjoner. Uttalelsene er

imidlertid kommet departementet ihende på et så sent tidspunkt at en har vært avskåret fra å gå grundigere inn på de forhold som er omhandlet.»

Så står det videre:

«Departementet er i sitt utkast blitt stående ved satser som for de viktigere varer gjennomgående er noe lavere enn foreslått av Tekstilfabrikkenes Hovedforening, og som er vesentlig lavere enn de konfeksjonsindustrien mener den trenger for sine produkter. Ved fikseringen av satsene i departementets forslag er det i noen utstrekning tatt hensyn til tollsatsene for vedkommende varer i andre land og til de norske tollsatsers insidens» - insidens er et nytt ord - «i 1938. Det må dog innrømmes at det materiale en har hatt til rådighet, har vært mangelfullt, og at en har vært i sterk tvil om hva det er riktig å foreslå som satser for disse varer.»

Vi har ikke hatt anledning til å se Tekstilfabrikantenes Hovedforenings begrunnelse for de satser som denne forening foreslår. Vi har heller ikke sett de innvendinger som er sendt departementet fra Norges Handelsstands Forbund. På bakgrunn av dette har jeg svært vanskelig for å stemme for foreliggende innstilling, og med mindre jeg får en uttrykkelig erklæring om at denne sak kommer tilbake til Stortinget til fornyet behandling i den nærmeste framtid, kan jeg ikke gjøre det.

Presidenten: Hr. Vatnaland har forlangt ordet til forretningsordenen.

Vatnaland: Hr. Støtvig nemnde § 28 i reglementet om at ei sak som har vori handsama i komiteen og kjem tilbake til Stortinget, bør liggja ute i 2 døger. Eg er fullt klår over at Stortinget med vanleg fleirtal kan gjera vedtak om at ho skal handsamast før. Men her er det ikkje tilfellet med berre tilrådinga.

Eg er i same stode som hr. Støtvig. Medan eg satt i Lagtinget, som tok til kl. 18 i går kveld, fekk eg utlevert desse løynlege dokumenta som vedrører denne saka. Det var ikkje berre tilrådinga, men også proposisjonen. Eg meiner det er ikkje tilrådeleg i ei så viktig sak som dette er, at ikkje medlemene eingong skal ha høve til å setja seg inn i proposisjonen før eit døger innan saka skal handsamast og samstundes med at tilrådinga frå nemnda ligg føre.

Det er også andre sider ved saka som eg meiner talar for at ho bør stå ut, men det skal eg ikkje koma inn på no. Dette er berre ein merknad til dagsordenen.

Eg meiner at Stortinget her bør visa såpass skjønsemd mot representantane at det gjev dei rimeleg tid til å setja seg inn i saker av slikt omfang som dette er. Slik som dette ligg føre, når ein så seint får dokumenta, jamvel proposisjonen, til ei så viktig sak som tollsatsane, som grip inn på område som få her på kort tid kan ha noko oversyn

over, meiner eg det er utilrådeleg å handsama saka. Eg meiner difor at ho bør stå ut.

Lyng: I et lukket møte, og når vi er for oss selv, må det være tillatt å si at dette ligger hinsides alt som har med forsvarlig saksbehandling å gjøre. Her har det ikke en gang vært en teoretisk mulighet for representantene til å gjøre seg kjent med saksdokumentene og sette seg inn i hva saken gjelder. Jeg tilhører Odelstinget, og har altså hatt noen timer til å se på dette. Det har ikke Lagtingets medlemmer, og jeg synes ikke man kan leke blindebukk med endel av Stortingets medlemmer i så viktige saker som dette. Selv om jeg personlig kunne være forberedt på å ta et standpunkt her, føler jeg meg ubetinget forpliktet til å støtte hr. Vatnaland hvis det fra noe hold blandt stortingsmennene kommer protest mot at saken behandles.

Statsråd Bratteli: Jeg er dessverre nødt til å be meget bestemt om at Stortinget behandler denne sak før det går fra hverandre. En utførligere begrunnelse for det ville bringe meg inn på å behandle hele saken, og det kan jeg ikke gjøre på det nuværende tidspunkt, men jeg vil gjerne si at når det gjelder organisasjonene for de to grupper som her er nærmest interessert, nemlig manufakturimportørene og de norske manufakturfabrikantene, har departementet hatt kontakt med representanter for disse organisasjoner under forarbeidet med den foreliggende proposisjon. Jeg kan bekrefte det hr. Støtvig spurte spesielt om, at det er hensikten, samtidig med at disse midlertidige forhøyelser eventuelt settes i verk, å nedsette en komite, hvor de forskjellige interesserte er representert, til umiddelbart å gå i gang med en nøyere prøving av de deler av tolltariffen som skal under revisjon - også de tariffsatser som foreligger til behandling her i dag. Det er min forutsetning at denne komite først bør ta seg av tekstilsektoren, hvor Stortinget i dag blir innbudt til å vedta verditollsatser som i tilfelle skal gjelde inntil en, etter en gjennomarbeidelse av dem i en slik komite, kan legge saken frem igjen for Stortinget, i alle tilfelle i første halvår - håper jeg - av 1952.

Selv om det ikke hadde skjedd noe ekstraordinært i samband med denne sak, hadde jeg vært nødt til - på grunn av begrunnelsen for at saken er fremmet - å be om at saken ble avgjort før Stortinget går fra hverandre før nyttår. Men det som gjør det spesielt presserende, er det helt usedvanlige, jeg holdt på å si nesten usannsynlige, diskresjonsbrudd som er begått i samband med denne sak, og som har gjort at det er offentliggjort både i presse og kringkasting at tollforhøyelser vil komme. Derfor vil det etter min oppfatning være ganske uforsvarlig å utsette et vedtak her som skal gjelde inntil videre. Det vil være uforsvarlig å utsette det hvis en fastholder forutsetningen, som er noe av begrunnelsen for proposisjonen, at det for visse varers

vedkommende skal skje en betydelig utvidelse av frilistene allerede fra 1. januar.

Når det gjelder det rent reglementsmessige spørsmål som er reist her, er det ikke min sak å gå inn på det. Jeg beklager for så vidt at det ikke har vært mulig for stortingsmennene å få de to døgn som er vanlige ved den slags saker - i alminnelighet har en ikke hatt stort mer når det gjelder hemmelige saker - til å sette seg inn i dette, men jeg tror sakens behandling kommer til å vise at det som foreligger her i dag, allikevel er såpass enkelt og oversiktlig at selve stortingsbehandlingen vil kunne gi en tilstrekkelig klarlegging av det forslag til et foreløpig vedtak som her foreligger.

Hognestad (komiteens ordfører): Jeg kan i ett og alt slutte meg til det finansministeren har sagt. Jeg tror det ville være meget uheldig og uforsvarlig av Stortinget, særlig etter at det er blitt kjent gjennom avisene at det er på trappene en tollforhøyelse, å utsette det til over nyttår, og jeg synes ikke det er noen hjelp i å utsette den til i morgen tidlig heller. Det kan en selvsagt, men da må en lese saken mens debatten her pågår. Det er jo vanlig - det har vært det i den tid jeg har vært i Stortinget - at når det gjelder forandringer i tolltariffen, er det bare finanskomiteens medlemmer som får proposisjonen. Proposisjonen følger tilrådinga når den blir levert til de øvrige medlemmer, fordi det dessverre tidligere har vist seg at noe av innholdet er lekket ut. Nå er det en kjensgjerning at denne gang har ikke finanskomiteen eller Stortingets medlemmer noe med diskresjonsbruddet. Det er konstatert. Jeg må iallfall tilrå at reglementet fravikes. Vi kan det. Reglementet sier at Stortingets medlemmer kan vedta at en fraviker den vanlige frist, og jeg tror det bør gjøres i dette tilfelle. Det vil være meget større skade forbundet med å utsette saken enn med å behandle den med så kort varsel. Vi har tatt det forbehold i komiteen at vi skal stå fritt ved alle tollsatser når de kommer opp igjen til våren, og med det forbehold mener vi at vi har dekning.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at taletiden når det gjelder forretningsordenen, begrenses til 2 minutter for de talere som heretter tegner seg. - Det ansees som bifalt.

Berthelsen: Jeg forstår helt ut den reaksjon som denne sak har vakt hos både hr. Støtvig og hr. Vatnaland. Jeg er ganske enig i at det er en uforsvarlig kort frist eller mangel på frist representantene har fått til å sette seg inn i denne sak. Jeg vil si at selv om jeg skulle forutsettes å være noe av en fagmann på dette område, har jeg heller ikke kunnet vurdere dette som jeg mener det burde vurderes, til tross for at jeg naturligvis kjenner satsene i dag, de foreslåtte satser som kommer, langt bedre enn de fleste her. Men som forholdene ligger an, og på bakgrunn av hva

finansministeren har sagt, og også på bakgrunn av at det heter midlertidige forhøyelser av visse tollsatser, mener jeg at Stortinget må gå til å vedta dette i dag - ikke minst på grunn av - som finansministeren sa - det diskresjonsbrudd som er skjedd, som sikkert gjorde et meget dypt inntrykk på Stortinget. Når jeg vil være med på at vi skal fremme denne sak i dag, er det under forutsetning av at saken hurtigst mulig kommer tilbake til Stortinget til ny veining. Jeg tror det er riktig å gjøre det. Jeg vil frarå at saken blir utsatt.

Leirfall: Eg vil berre streka under at det diskresjonsbrotet som har skjett, ikkje kjem seg frå finansnemnda eller nokon av stortingsmedlemene, så vidt det er opplyst. Men jamvel om dette har komi og gjort stoda vanskelegare for oss her i kveld, er det likevel eit faktum at denne proposisjonen kom så seint at tilrådinga ikkje kunne ha komi inn for Stortinget på ei slik tid at føresegna i reglementet kunne ha vori fylgd, dersom saka i det heile skulle handsamast i nemnda og ikkje berre refererast og setjast ein stempel på. Det er klårt at etter reglementet er det ikkje høve til å handsama saka her i kveld utan at tinget gjer vedtak om det. Det må i alle tilfelle skje fyrst, og eg går ut frå at jamvel om tinget gjer eit slikt vedtak, er det høve til å ta opp eit utsetjingsframlegg under handsaminga seinare i kveld.

Lavik: Eg var ein av dei som fekk saki for seint. Eg fekk ho om lag kl. 7 i går, og eg har hatt liti tid til å setja meg inn i denne saki. Eg har berre blada igjennom denne tilrådingi som ligg føre. Eg meinte difor det hadde vori rett å setja ut denne saki. Eg ser at det også er dissensar i denne tilrådingi, og det gjer òg sitt til at det var rett å setja ut saki. Eg meiner at gruppene burde òg hatt tid til å drøfta ein slik ting. Men etter di her er gjort diskresjonsbrot, slik som finansministeren opplyste, og finansministeren finn at denne saki må fremjast no, at det er såpass viktige ting som står på spel - og eg reknar også med at finansministeren har heile Riksstyret attom seg - vil eg seia at for meg legg denne stoda seg såleis til rette at eg kan vera med å fremja saki no. Reglementet gjev høve til det i visse tilfelle på dei vilkår som har vore nemnde - også på *det* vilkåret at dette kjem att til Stortinget så snart som råd er. Men det er leitt at det ligg såleis til rette at me ikkje har hatt den tidi som me skulle til å sjå på desse ting.

Presidenten: Presidenten vil for så vidt beklage at denne innstilling må behandles når den ikke har ligget ute i den reglementsmessige tid, og presidenten vil som sin oppfatning si like ut, at det bør ikke bli alminnelig regel. Tvert imot, man bør være varsom med ikke å sette seg ut over reglementets forutsetninger i så måte. Det er imidlertid

presidentens oppfatning at saken *kan* behandles, men den kan ikke behandles uten at Stortinget med lovlig flertall har besluttet at den skal behandles i kveld.

Derfor akter presidenten å stille forslag om det, på bakgrunn av den noe ekstraordinære situasjon som er oppstått ved det diskresjonsbrudd som har funnet sted. Diskresjonsbruddet har vært til behandling i presidentskapet, og det er sikkert, som en taler sa, at det ikke skyldes noen lekkasje fra stortingsmennene. Efter presidentskapets mening bør departementene på sett og vis forsøke i slike tilfelle å få greie på hvor lekkasjen er foregått.

Presidenten vil altså på grunn av den ekstraordinære situasjon som er oppstått, foreslå at Stortinget går til realitetsbehandling av denne sak i kveld.

Vatnaland: Eg skjønar dei grunnar som har vori haldne fram for at denne saka må handsamast i kveld, og eg skal difor ikkje ta opp noko framlegg mot det framlegget som presidenten no har komi med. Men eg vil likevel, på same måten som presidenten gjorde det, ta atterhald om at hendingar av dette slaget bør vi ikkje få fleire gonger.

Statsråden brukte uttrykket «foreløpig vedtak». Eg har spurt han kva han legg i det, og eg skjønar at det var eit uttrykk som han eigenleg ikkje legg noko anna i enn at dette er eit vedtak om mellombels tollsatsar. For, som eg også gjorde statsråden merksam på, vi kan ikkje her gjera «foreløpige vedtak», det må bli eit endeleg vedtak om mellombels tollsatsar.

Eg går ut frå, når saka ligg slik til som ho gjer her, og truleg blir fremja, at det blir gjort all mogleg framgang med å få saka tilbake til Stortinget, at alle då står fritt, og at vedtaket om tollsatsane bare blir mellombels.

Presidenten: Der voteres nå over presidentens forslag om at saken blir å behandle her i kveld.

V o t e r i n g:

Presidentens forslag ble enstemmig bifalt.

Leirfall: Eg har som medlem av finansnemnda vorti nøydd til å dissentera i denne saka, og jamvel om eg helst ikkje ville ha teki opp tida for Stortinget no på fallreipet, må eg likevel få lov til å grunngje dissensen min litt nærare.

Proposisjonen går ut på ei auking av tollsatsane over det heile med 100 %. Unnatekne er tekstilvarer og nokre andre varesorter der ein i samband med overgang frå vekttoll til verdetoll har auka tollvernet sterkt. Vidare er unnatekne ein del varer som er opprekna og der tollen blir som før. Dei fleste av dei satsane som er unnatekne - men

ikkje alle, - mellom anna er ull ikkje bunden - er bundne ved avtalar og kan ikkje aukast.

Departementet fordoblar tollsatsane med den motivering at prisnivået har gått opp - eller ein kunne likeså gjerne seia at pengeverdet har gått ned - og at tollsatsane difor ligg relativt lågare no enn føre krigen. Dette er sjølvsagt tilfellet, og det gjer ein auke av ymse vernetollsatsar rimeleg og naudsynleg. Og dersom ein går ut frå som ein sjølvsagt ting at vernetollsatsane våre i prosent av vareverdet skal liggja på same nivå som føre krigen, ville det heller ikkje vera noko å seia på at ein auka alle tollsatsar i samsvar med auken i prisnivået. Men slik kan ein etter mi meining ikkje argumentera. Vernetollsatsane våre frå føre krigen var sette fast ut frå det synspunktet at den produksjon som ein den gongen fann det nasjonaløkonomisk rett å halda oppe eller å stimulera, skulle få det vernet han trong for å driva på rasjonell basis.

Høgda på tollvernet i det heile føre krigen var bestemt av dei konkurransetilhøva som ein *den gong* hadde, og mellomkrigsåra var, som vi veit, merkte av ein internasjonal overproduksjon i relasjon til etterspørsla. Det var internasjonale avsetnadsvanskar og billege tilbod for å bli kvitt dei overskota som ikkje kunne avsetjast i produksjonslanda, delvis tilbod til dumpingprisar, og det var konkurranse frå underbetalt oversjøisk arbeidskraft. No er situasjonen heilt annleis. Det er stort sett ein internasjonal varemangel, prisane er på ein konjunkturtopp, og jamnt over er ikkje trongen til tollvern relativt like stor som før krigen. Tek ein for seg dei einskilde produksjonar og ser på dei kvar for seg, så har trongen til tollvern skift meir eller mindre etter som styrken av konkurransen frå utlandet har skift ulikt, og ettersom verksemdene her heime har kunna auka si konkurranseevne ved modernisering og rasjonalisering. Det kan godt henda at ein produksjon som føre krigen hadde vanskeleg for å klara seg med eit relativt høgt tollvern, i dag er fullt tevleføre i konkurransen på utlandet. Eg trur ikkje fleirtalet vil vera usamd med meg i desse synspunkta.

Men då vil ein òg ved å gje det same tolltillegget over heile lina heilt opplagt koma til å gje sume bransjar høgare tollvern enn dei treng i dag, og dette vil igjen føra til ei uturvande auking av det innanlandske prisnivået og levekostnadsindeksen. Andre bransjar derimot, der tilhøva har skift i ei anna lei, kan gjennom ein slik eins auke i tollsatsane over det heile, få for lite.

Så kjem det inn som eg nemnde i stad. Vernetollen vår er gradert og fastsett etter omsynet til den produksjonen som ein i mellomkrigsåra fann grunn til å stimulera. Vi veit at den gongen var det overskot av arbeidskraft, vi var glade for kvart tiltak som kunne koma i gang, fordi det skaffa arbeid. Om vara var naudsynleg eller ikkje, om det var ei luksusvare, spela ikkje så stor rolle. Ja, ein kan vel seia at i mellomkrigsåra var det lettare å få tollvern for luksusfarga

produksjon, for di dette ikkje verka så sterkt inn på prisnivået for livsviktige varer. Eg trur det kan seiast at mange slike meir luksusfarga produkt, fekk eit relativt høgare tollvern føre krigen av den grunnen. I dag er det mangel på arbeidskraft. Omsynet til å halda oppe ei verksemd berre med den grunngjeving at ho skaffar arbeid, er ikkje lenger til stades. Tvert imot har det vorti ei oppgåve å føra over arbeidskraft frå mindre viktig produksjon, og vi er også samde om at ymse produksjonar må reduserast under liberaliseringa av handelen, som vi no er oppe i, og under den internasjonale arbeidsdelinga, som vi sjølve har teki konsekvensen av gjennom å prioritera vår eigen eksportindustri og la heimeproduksjonen få lågare prioritet.

Ved å gje det same tollvernet over det heile vil vi risikera at mindre viktig produksjon og produksjon som det ikkje er den same grunn til å hjelpa fram no som det var føre krigen, får det relativt største tollvernet, den største lønsemda og blir dei sterkaste konkurrentar både når det gjeld arbeidskraft og investeringar, og det har vel ikkje vori meininga.

Ut frå det eg no har sagt, meiner eg at denne måten, som det er teki på her i proposisjonen, å fordobla dei fleste satsane heilt automatisk, er heilt forkasteleg - jamvel som ei førebels ordning.

Tekstiltollen er, som sagt, halden utafor det prosentvise tillegget. Ein har i staden gått over til verdetoll og samstundes auka tollen heller sterkt. I fyrstninga var eg i nemnda av den meining at her var det òg ein reell tollauke som låg på line med det 100-%-tillegget, som vi hadde fått elles. Men etter kvart har eg fått eit anna syn på det. Kor stor denne aukinga av tekstiltollen er, gjev proposisjonen inga opplysning om, absolutt inga. Vi har heller ikkje kunna få lagt fram slike opplysningar i nemnda på den tida vi har hatt til rådvelde for oss. Men etter stikkprøver som eg har freista å ta - eg kan ikkje garantera at eg har komi til det rette resultatet, men eg har haldi meg til dei verde og dei innførsletala som ein finn i statistikken over vareomsetnaden med utlandet - er det her ikkje berre tale om fordobling, det er for mange varer tredobling, firedobling og femdobling, ja enno meir. Eg har freista å koma fram til eit resultat etter innførslestatistikken, og finn då at ullgarn, for å ta eit døme, som før hadde ein toll på ei krone, no vil koma opp i fem kroner. Bomullsgarn vil gå opp frå 20 øre til om lag kr. 1.20 osb. For ei vare som ullstrømper vil tollen gå opp til det femdoble, frå omlag 4 kroner for kvar kilo til 20 kroner. Etter prisnivået i dag for ullty til det firedoble osb.

Det er, som sagt, inga opplysning i proposisjonen om kor stor den reelle tollauken blir. Det nemnest berre at departementet sjølv har vori i tvil om det ikkje har gått for langt. Det ligg heller ikkje føre rekneskapar og kalkylar som kan tena nemnda når ho skal vurdera om auken er heilt

naudsynleg. Sikkert er det i alle fall at tekstilindustrien etter dette får eit tollvern som ligg langt over det han hadde føre krigen, jamvel om ein tek nedgangen i pengeverdet med i vurderinga. Og dei likningsresultata som eg har sett frå ein del verksemder i tekstilbransjen, har ikkje overtydd meg om at det er naudsynt å gå så høgt. Eg torer ikkje påstå det, men eg trur at tekstilindustrien etter desse tollaukingane vil koma til å stå i ei serstode når det gjeld tollvern her i landet. Eg veit ikkje kor store dei reduksjonane er som departementet har gjort i framlegga frå produsentane; men eg har grunn til å tru at dei ikkje er så svært store - og om dei framlegga som produsentane har komi med, er det altså at omsetnadsledene i bransjen hevdar at dei er for høge, og at det var grunn til monalege reduksjonar.

Eg meiner at når det gjeld å auka prisane på naudsynte varer, slike som klær, ved tollpålegg, så bør det visast den største varsemd. Eg trur ikkje at stoda for tekstilindustrien, endå med den liberalisering av handelen som vi står oppe i, er så prekær at det av den grunn ikkje kunne ha vori prøva ei utsetjing og ei betre førebuing av saka. Det viser seg i alle fall at store verksemder i bransjen som i år etter år føre krigen ikkje hadde noko overskot, no i likningsresultata viser overskot på millionsummar.

Vi har heller ikkje i nemnda fått noko overslag over kor mykje desse tollpålegga vil auka indeksen med, heller ikkje kor store summar dei vil føra inn i statskassa. Stutt sagt: eg torer påstå at når nemnda har kunna leggja fram ei tilråding med den tid vi har hatt, så er det med tilsidesetjing av alle omsyn til ei forsvarleg sakshandsaming.

Det er sagt at satsane skal vera førebels, og eg går ut ifrå, etter dei utsegner som har komi her, at det vil bli gjort framgang med å leggja fram eit betre grunngjevi program for tollbrigda. Men likevel, det er noko som heiter at bordet fangar, og har vi fyrst fått ein tollsats gjort gjeldande, så er det verre å få han ned på eit rimeleg nivå, dersom det skulle visa seg at han er for høg, når han no eingong har vorti sanksjonert av Stortinget. Vi står ikkje reelt, jamvel om vi formelt gjer det, så fritt som vi burde. Vi bør vera merksame på at med det at vi no får desse tollsatsane - rett nok vedtekne førebels - har det lett for å bli slik at dei bransjane som med dette tykkjer at dei blir mishandla, at dei har fått for lite i høve til andre, blir stimulerte til å koma med krav om auke ut over dei satsane som no kjem på papiret. Vi har også den vansken at nokre av tollsatsane er bundne, og det kan då ved desse aukene bli eit mishøve mellom lønsemda og konkurranseevna til dei som ikkje får auke og desse som no får ein auke.

Partiet mitt har fleire gonger, og konsekvent når det er ordskifta om dei økonomiske spørsmål her i Stortinget, hevda at kapplaupet mellom prisar og løner må avgrensast eller stoppast, elles vil det innanlandske kostnadsnivået koma så

høgt at vi vil få vanskar med å konkurrera med utlandet under ei liberalisering av handelen. Når Regjeringa no ser seg nøydd til å gå til eit tiltak som dette, er det eit prov for at den økonomiske politikken som er ført, har ført til det resultat som vi forutså. Tollauken kjem for å verna vårt oppdrivne kostnadsnivå. Det er det som er årsaka til at vi må gå til dette. Og det er nokså symptomatisk at dette kjem samstundes med at det vert gjevi nye lønstillegg og nye priskompensasjonar. Og tollauken i seg sjølv vil atter føra til ny prisstigning, ny indeksoppgang, nye lønskrav og nye kompensasjonskrav. Det heile blir ein led i den inflasjonistiske politikken som har vori ført, med automatisk nedgang i pengeverdet som eit uavviseleg resultat. Og hertil kjem så det som eg har peika på i dissensen min, at tollaukene vil gjera det vanskelegare å løysa jamstellingsproblemet.

Ut ifrå den lina som bondepartiet har ført i den økonomiske politikken, har eg difor funni det konsekvent å ta opp framlegg om at St.prp. nr. 170 ikkje blir handsama av dette stortinget, og om at Regjeringa ved ein tilleggsproposisjon eller på annan måte gjev ei utgreiing for at dei ymse aukingane er naudsynte, og om den verknad dei venteleg vil få for levekostnadsindeksen. Eg skal seinare få lov til å leggja fram framlegget mitt skriftleg.

Eg vil til slutt streka under at ei medverkande årsak til at eg set fram dette framlegget, er den måten saka har vorti handsama på, og som har gjort det omogleg for nemnda å skaffa seg dei opplysningar som krevjast for å ta eit sakleg standpunkt.

I dissensen min har eg teki atterhald om at dersom eit slik framlegg som eg no har sett fram, skulle falla, vil eg ta opp framlegg om auking av tollen på ull. Eg vil spørja presidenten om eg skal motivera det no eller koma tilbake til det under handsaminga av II. Eg hadde tenkt meg at om vi samla debatten om det spesielle spørsmål der, ville ikkje debatten koma ut på så mange felt no førebels.

Hognestad: Jeg skal ikke ta opp noen lang debatt på grunnlag av den dissens som hr. Leirfall har lagt fram. Grunngivingen fra hr. Leirfall kunne jo reise et veldig problem, han har jo reist hele jamstillingsproblemet. Det har vi hatt oppe i så mange høve. En liten forpostfektning hadde vi under huder og skinn. Etter nyttår får vi det, når vi får innstillingen fra jamstillingskomiteen lagt fram. Jeg tror ikke dette er noe grunnlag å ta en jamstillingsdebatt på.

Det er rett at dette har gått nokså fort, både i departementet og i det utvalg som departementet satte ned. Det avgav sin innstilling den 26. november i år, og den 30te fremmet departementet proposisjonen. Vi fikk den straks etter, ikke trykt men levert underhånden med en hel masse utrykte vedlegg. Jeg mener at årsaken til at denne sak har presset seg fram, og med disse korte frister, det er den

utenlandske betalingssituasjon, sett i sammenheng med frilisteordningen. Jeg mener at det under hensyntagen til frilisteordningen vil være uforsvarlig overfor den norske tekstil- og konfeksjonsindustri å utvide frilisteordningen slik som det er tenkt, uten å gå til en tollforhøyelse. Det er grunnlaget, og slik som situasjonen lå an, mener jeg det ikke er noen grunn til å rette bebreidelse hverken mot utvalget eller departementet. Utvalget måtte handle så raskt som mulig, og departementet har stort sett bygd på utvalgets innstilling, så jeg tror ikke det er rett å rette noen kritikk hverken mot utvalget eller mot departementet for at de ikke har kunnet komme med denne sak før. Som hr. Leirfall også sa, kom det i en avis, og det kom i Kringkastingen at det skulle skje en tollforhøyelse. Jeg går ut fra at Finansdepartementet vil forsøke om mulig å sette tollsatsene i kraft før den 1. januar, som var tenkt. Jeg tror ikke det er riktig å vente så lenge nå etter det som er skjedd.

Disse vekttollsatsene skriver seg fra før krigen, og når en kjenner til hvorledes prisnivået er steget, må man være klar over at om vi legger på 100 pst., er den effektive toll på disse varer, den effektive beskyttelse, i virkeligheten betydelig lavere enn før krigen. En kan selvsagt diskutere satsene for disse tekstilvarer og andre varer som det er ført inn verditoll på. Jeg mener at stort sett har departementet truffet det riktige. Jeg vil imidlertid henstille til departementet, når det til våren legger fram et endelig og mer gjennomarbeidet utkast, at det da tar opp spørsmålet om betydelig lavere toll på visse billigvarer, standardvarer. Dette gjelder både ull og bomull. Jeg har hatt en konferanse med produsentene, og jeg forstår at produsentene er villige til å søke å finne fram til en slik ordning. Jeg tror at den ordning vil være til fordel både for produsenter og for konsumenter. Det har ikke vært for å styrke statens finanser disse forhøyelser ble gjort. Det har sikkert ikke vært hensikten. Formålet er ikke å skaffe økte inntekter til statskassen. Det tror jeg finansministeren vil gjøre rede for.

Vi har tatt et sterkt forbehold, og departementet har også tatt et sterkt forbehold, at når det igjen reviderer det som her foreslås, vil det ikke bare kunne revidere de nye satsene, men også de verditollsatsene som det nå blir på tekstil- og andre varer. Det er klart at en generell vekttollforhøyelse vil virke nokså lite hensiktsmessig. En del varer behøver ikke noen forhøyelse, og for andre varer vil det ha veldig liten betydning om de legger på en enkelt vare som har en ubetydelig toll, et par øre på hver kilo, så det blir f.eks. en forhøyelse fra 2 til 4 øre pr. kilo, likesom de tommestokkene som hr. Røiseland var inne på i vår. En forhøyelse på 100 pst. på tommestokkene er i virkeligheten ikke noen forhøyelse av betydning som vernetoll.

Departementet vil jo se på alle disse ting, så jeg synes ikke det er noen grunn for å reise noen større debatt. Med det forbehold som er tatt, mener jeg at det ikke er grunn til

å rette noen kritikk mot departementet og heller ikke mot utvalget, som har arbeidet under et veldig press. De har gjort et ypperlig arbeid. Departementet mente at det, slik som betalingssituasjonen var, hadde plikt til å fremme denne sak før Stortinget gikk fra hverandre. Jeg skal innskrenke meg til disse merknader. Jeg mener det var saklig grunn for Stortinget til å fravike reglementet, og det er saklig grunn til å følge departementet og gå til disse forhøyelser, som skal tas opp til revisjon igjen til våren.

Haavardstad (formann for nemnda): Av den tilrådinga som ligg føre, går det fram at det er eit fleirtal og eit mindretal i finans- og tollnemnda i denne saka. Fleirtalet er alle med unnatak av hr. Leirfall. Hr. Leirfall har komi med si sertilråding, og i denne sertilrådinga si kjem han inn på ikkje just alt mellom himmel og jord, men ei mengd med sidespørsmål som fleirtalet i nemnda meiner kan drøftast betre ved andre høve. Eg skal ikkje koma inn på desse spørsmåla.

Det var berre eit punkt som eg tenkte det var rimeleg å ta opp no. Det gjeld det utsetjingsframlegget som hr. Leirfall kom med, og grunngjevinga hans for dette utsetjingsframlegget. Han seier i tilrådinga at mindretalet vil streka under «at komitéen ikke har fått tilstrekkelig tid til å behandle denne sak på en tilfredsstillende måte». Eg skal vedgå at på ein måte kan hr. Leirfall ha noko rett i det at nemnda ikkje har hatt så serleg lang tid på seg til å handsama denne saka. Eg må vedgå at vi måtte handla raskt. Ein av dei siste dagane i november ringde statsråd Bratteli opp og bad om å få eit møte med finansnemnda, då han gjerne ville leggja fram for nemnda ei sak som det hasta med, og som han gjerne ville få avgjort føre jul. Møtet vart haldi den 1. desember kl. 9 om morgonen for di Stortinget skulle ha møte kl. 10. I dette møtet i nemnda la statsråden fram denne saka, og vi fekk då også ei orientering om kvifor det hasta så med å få henne fram. Han streka også under at det var om å gjera at det kunne bli levert tilråding så snart at Stortinget kunne drøfta saka før vi gjekk frå kvarandre føre jul.

Nemnda fann då at det var så sterke grunnar for å fremja denne saka at vi fekk ta fatt på arbeidet. Hr. Hognestad som har seti i mange år i finans- og tollnemnda og har vori ordførar for tollsakene i lange tider, og som også hadde hatt atskillig med førebuinga av denne saka å gjera, vart vald til ordførar, og han tok på seg dette arbeidet trass i at han samstundes var ordførar for saka om utbyggingsplanane for Nord-Noreg. Han lova at tilrådinga skulle bli såpass tidleg ferdig at ho kunne bli drøft føre jul, og den 11. desember vart tilrådinga inngjeven.

Eit fleirtal i nemnda, alle utan hr. Leirfall, har funni å kunna gå med på proposisjonen og kjem i tilrådinga med si grunngjeving, som eg viser til. Ellers viser eg òg til den utgreiinga som ordføraren kom med i denne saka. Mindretalet

har, som før nemnt, komi med sine merknader og har grunngjevi utsetjingsframlegget sitt.

Om enn nemnda har hatt litt stutt tid på seg, er likevel saka arbeidd med heller grundig på førehand. Alt tidleg i vår sette Finansdepartementet ned eit interdepartementalt utval som fekk i oppdrag å gje tilråding til Finansdepartementet om det i den noverande situasjon eller i den næraste framtid kunne bli haldi for føremålstenleg å gå til ei ålmenn høgding av varetollsatsane, eventuelt i samband med overgang til verdetoll. Medlemene av dette utvalet er nemnde i proposisjonen på side 2, og eg viser dit. Dette utvalet hadde så ei rekkje med møte frametter sumaren, der dei problema som står i samband med denne saka, vart drøfte, og den 26. november kom utvalet med si tilråding. Dette utvalet er etter den kjennskap eg har til personane, eit sers sakkunnig utval. Dei fleste av medlemene er menn som i ei lang årrekkje har vori med å drøfta toll- og handelsproblem, økonomiske problem i det heile, og fleire av dei har også vori representantar for vårt land når desse spørsmåla var oppe til internasjonale drøftingar. Den tilrådinga som dette utvalet har komi med, er det derfor all grunn til å leggja stor vekt på. I denne tilrådinga er det fyrst gjevi ein karakteristikk over den tolltariffen som vi no har, og utvidinga av denne fram gjennom åra. Under denne delen av tilrådinga er det også nemnt at det tollsystemet vi har no, alt føre krigen var foraldra og helst burde gjennomgå ein kraftig revisjon. Utvalet tek også opp til vurdering dei fylgjer som ein eventuell tollauke kan ha på det handelspolitiske området. Det drøfter også dei fiskale verknadene og prisverknadene som ein tollauke kan ha. Men etter at utvalet har vurdert desse mange spørsmåla, dei føremoner og dei ulemper som heng saman med å auka tollsatsane, kjem det likevel til den konklusjonen som står i proposisjonen på side 2 og i tilrådinga på side 1. Eg viser til dette for å spara tid og sleppa å sitera. Finansdepartementet er i det store og heile samd i framlegget frå utvalet, og har i proposisjonen gjort nærare greie for sitt syn. I samband med dette synet er det då Finansdepartementet kjem med sitt framlegg. Departementet er sjølv klår over at det er mange omsyn som spelar inn ved ei sak som denne, og at det ofte er eit skjøn som må brukast når ein skal setja dei ymse satsane. Men samstundes seier også departementet at det er departementet si meining snarast mogleg over nyåret å setja ned eit nytt sakkunnig utval som skal ta seg av desse tollsakene og av ei eventuell vidare revidering av tolltariffane i det heile.

Som statsråden just nemnde, var det om å gjera at denne saka kunne handsamast fort. Eg skal vedgå at då ho kom opp i nemnda, var det mange spørsmål som vi stod tvilande til. Nemnda bad difor statsråden og tolldirektøren om å koma ned i nemnda slik at medlemene sjølve kunne koma med spørsmål om det som dei var i tvil om. Statsråden og tolldirektøren var der, og spørsmåla vart sette fram. Inntrykket mitt var at

dei fleste som hadde eit eller anna på hjartet, fekk dei svara dei ynskte. Resultatet var at alle parti, utanom bondepartiet, gjekk med på framlegget i den tilrådinga som her ligg føre.

Når det står eit så sterkt fleirtal bak denne tilrådinga, eit fleirtal som har funni at slik som stoda er, er det forsvarleg å koma med denne tilrådinga når ein tek omsyn til dei mange ting som står i samband med dette, vil eg for min part rå frå at det framlegget som hr. Leirfall kom med om utsetjing, må verta vedteki.

Selvik: Vanligvis vil det ikke være enkelt for en som ikke er medlem av finans- og tollkomiteen, å legge seg opp i et slikt spørsmål som det vi har for oss her i dag, men jeg finner det likevel å være både min rett og plikt å tilkjennegi at det er med den største ulyst og de aller største betenkeligheter at jeg stemmer for denne innstillingen. Hvis vi hadde stått fritt, hvis ikke dette ulykksalige diskresjonsbrudd var skjedd, burde behandlingen av denne sak ha utstått, og vi burde ha fått ganske annerledes grundige opplysninger enn dem som foreligger for oss her i dag.

Vel forstår jeg at en overgang fra vekttoll- til verditollprinsippet, har mye for seg og at dette spørsmål er blitt aktualisert gjennom frilisteordningen, men en slik summarisk behandling som vi nå blir innbudt til om 100 prosents forhøyelse over et bredt område, finner jeg meget betenkelig. Proposisjonen gir etter min oppfatning ikke opplysninger nok som dokumenterer nødvendigheten av en slik generell og vidtgående forhøyelse.

Når jeg leser innstillingen fra flertallet, forekommer det meg - til tross for at den nå er anbefalt av formannen, hr. Haavardstad, og saksordføreren, hr. Hognestad - at man kan lese seg til atskillige tvil og atskillige reservasjoner også i det som flertallet har sagt. Jeg er for min del enig i mye av det som mindretallet, hr. Leirfall, har sagt. Jeg er bange for at vi går for langt, og for at vi gir visse industrier en større beskyttelse enn de har krav på. En kan ikke, som hr. Leirfall har pekt på, gå ut fra at vår hjemmeindustris behov for beskyttelse er det samme nå som i mellomkrigstiden. Det var da en skarp konkurranse, og det var vareoverfloden som var problemet over alt, og man måtte søke å beskytte den hjemlige produksjon, nær sagt uansett lønnsomhetsprinsippet. Vi står nå i en helt annerledes økonomisk situasjon.

Men det er også en annen grunn, og det er den at hjemmeindustrien, som nå sies å være så betrengt - jeg er ikke enig i det - står konkurransemessig sett med hensyn til produksjonsutstyr i en mye, mye bedre stilling enn den gjorde før krigen. Jeg vet det er klaget over at den ikke har fått investeringer nok, vi har vel ligget under for det noen hver. Men ikke desto mindre er det en kjensgjerning at det er hjemmeindustrien som har investert mest, og spesielt

tekstilindustrien har gjennomført omfattende investeringer. - Vi har en 40 pst. av denne industrien konsentrert i Bergensområdet, og jeg vil si at hvis ikke denne industri i dag skulle være i stand til å konkurrere med utlandet, så blir den det aldri.

De vanskeligheter vi står overfor i dag - jeg er ikke så sikker på at de er så store - skyldes det forhold som hr. Leirfall har pekt på, den prispolitikk som bedriftene har fulgt og som har tatt sikte på å skvise markedet og drive prisene så høyt opp at det er kommet en reaksjon hos det kjøpende publikum. Men det er ikke bare det. Vi har hørt og lest om oppsigelser her og der, og det tar jeg langt på vei som et uttrykk for at denne industri nå innser nødvendigheten av å bruke sitt produksjonsutstyr for fullt. Den har hittil ikke gjort det. Den har holdt tilbake produksjonskapasitet som en reserve til vanskelighetene skulle begynne å melde seg. Nå begynner den da å sjalte ut av den overflødige arbeidskraft som den har lagt beslag på. Det var, etter min oppfatning, ikke grunn til å gå til noen slags, jeg hadde nær sagt, panikkforanstaltninger for å beskytte denne industri. Heller ikke av hensyn til den utvidelse av frilistene som skal finne sted. Det er min oppfatning at er det noe som den norske hjemmeindustri og spesielt tekstilindustrien trenger, er det konkurranse. Det er en utålelig situasjon i det lange løp at for hver eneste vare vi produserer her i landet for å dekke det hjemlige behov, skal vi betale overpris. Det vil føre til at vi må legge altfor store byrder på våre eksportnæringer.

Presidenten: Presidenten vil be de talere som er inntegnet under denne sak som vi behandler i det lukkede møte, og de talere som er inntegnet under den sak som vi behandler i det åpne møte, om å kaste et flyktig blikk på dagens kart, hvor alle sakene, etter presidentens oppfatning, må behandles. Presidenten tenker at et flyktig blikk kanskje kan ha noen innflytelse på saksbehandlingen når det gjelder talenes lengde.

Lindebrække: Vi er altså i tidsnød når det gjelder behandlingen av denne sak. Det er i og for seg meget beklagelig, fordi denne sak etter mitt syn er en av de viktigste saker som overhodet er blitt forelagt Stortinget, hva enten man vurderer den ut fra et innenriksøkonomisk eller ut fra et utenriksøkonomisk synspunkt. Så jeg er selvsagt helt ut enig i de mange betenkeligheter som er blitt gjort gjeldende av hr. Støtvig, av hr. Lyng og av hr. Vatnaland og andre, når det gjelder behandlingsmåten. For mitt vedkommende er standpunktet i finanskomiteen tatt ut fra det ene hensyn at jeg for min del ikke vil være med på å ta ansvaret for en utsettelse, og dermed den risiko som knytter seg til det diskresjonsbrudd som her er begått.

Det er, som jeg nevnte, en av de viktigste saker som vi overhodet har fått til behandling, og den burde kreve en

inngående debatt. Det har vi ikke tid til, og ikke anledning til å innlate oss på. Jeg stoler derfor på at Stortinget får denne sak tilbake i utredet stand i den nærmeste fremtid, og at vi får anledning da til å ta den debatt som saken i høy grad fortjener.

For mitt vedkommende gledet det meg at hr. Selvik så sterkt understreket behovet for konkurranse, og at han ga konkurranseelementet en så sentral plass i den næringspolitiske vurdering som han ga uttrykk for her i dag. Jeg er enig med ham i at konkurransemomentet bør spille en avgjørende rolle i den fremtidige næringspolitiske utvikling i vårt land. Nettopp hensynet til dette konkurransemoment er da en av de avgjørende faktorer som mitt parti har gått inn for og bygger på. Men i den foreliggende aktuelle situasjon - og det er jo den vi må ta stilling til her i dag - er det ikke tvil om at det er en stor del av det norske næringsliv som på bakgrunn av den liberalisering også vårt land går inn for, og må gå inn for, og etter mitt syn bør gå inn for, som trenger beskyttelse i form av tollvern. På den annen side må vi jo alle være klar over at det er en grense for hvor langt Norge og de andre land som samarbeider på det utenriksøkonomiske område, kan gå i retning av beskyttelse av eget næringsliv ved en forhøyelse av tollsatsene. Vi er også i forhold til vår tollpolitikk bundet og forpliktet til internasjonale avtaler, sist til den liberaliseringsavtalen som også Norge har gått inn for, og som er av juli i år. Og denne avtalen forbyr de samarbeidende land å gå til slike tollsatser at man gjennom disse satser i virkeligheten undergraver den liberalisering som man samtidig går inn for. Altså, for å sette det på spissen: Man kan ikke på den ene side si, at vi setter varer på friliste, at vi åpner adgang til fri import, og samtidig gå til en slik forhøyelse av tollsatsene at importen i realiteten ingen som helst betydning får.

Hvor langt man kan gå i retning av å benytte tollsatsene, tollpolitikken, som et vern for norsk næringsliv, samtidig med at vi går inn for internasjonale avtaler som forplikter oss til å liberalisere handelen, det er, og må jo alltid være et skjønnsspørsmål. Men nettopp denne vurdering, på den ene side det aktuelle behov for beskyttelse, og på den annen side våre internasjonale forpliktelser, som pålegger oss i realiteten å gå inn for en frigjøring av handelen, friest mulig import og eksport, reiser jo hele det spørsmål som her er det sentrale, det nemlig å gjøre norsk næringsliv og produksjonsliv *konkurransedyktig.* Det hensyn er på bakgrunn av den utvikling som har foregått internasjonalt sett, blitt mere sentralt og mere viktig enn det noen gang har vært.

Det krav å gjøre norsk produksjonsliv konkurransedyktig, det forutsetter en økonomisk politikk som gir produksjonslivet vårt *muligheter* for å bli konkurransedyktig, det krever muligheter for teknisk rasjonalisering, det krever en omlegging av skattepolitikken, og en rekke tiltak på den

økonomiske politikks område, som virkelig kan styrke vår konkurranseevne. Det sier seg selv at om man går nærmere inn på disse ting, vil det klarligvis danne grunnlaget for en bred debatt om hele vår økonomiske politikk. Det skal jeg ikke gjøre, men den debatten må vi få, og vi må få den i den nærmeste fremtid. Også det hensyn taler for at denne saken kommer tilbake til Stortinget så hurtig som overhodet mulig.

Ut fra det syn og ut fra de meget sterke betenkeligheter som er kommet fra mange hold her i dag, vil jeg be Stortinget overveie - og jeg vil be finansministeren overveie - om man muligens burde gjøre en tilføyelse i innledningen til det forslag til vedtak som Stortinget innbys til å treffe i dag, der det står:

«Fra den tid Kongen fastsetter, foretas følgende endringer i de gjeldende bestemmelser om tollavgifter:», slik at innledningen kommer til å lyde:

«Fra den tid Kongen fastsetter *og inntil videre, dog ikke utover 30. april 1952,* foretas følgende endringer i de gjeldende bestemmelser om tollavgifter:».

Jeg vil be Stortinget, og jeg vil be finansministeren overveie om det ikke på bakgrunn av de meget sterke betenkeligheter som her er gjort gjeldende, og ut fra de prinsipielle synspunkter som jeg her har tillatt meg å peke på, om det ikke er riktig i dag å foreta en slik tilføyelse i Stortingets vedtak.

Presidenten: Presidenten ser seg nødt til å foreslå at tiden for de talere som heretter tegner seg, settes til inntil 2 minutter, - og anser det som bifalt.

Statsråd Bratteli: Jeg står på sett og vis litt vanskelig i det, for det kan jo ikke unngås at jeg her kommer under et dobbelt press av på den ene side et ønske om å kunne gi en noenlunde fyldig redegjørelse for det forslag som foreligger, og på den annen side det kanskje enda sterkere følbare press av at en ikke oppholder tiden for lenge ved noen saks behandling her i kveld. Jeg skal prøve så kort jeg finner det forsvarlig, å få fram det som etter min oppfatning er hovedpunktene i saken slik den foreligger.

De norske tollsatsene er i dag stort sett de samme som de var i 1940, og de er stort sett vekttollsatser. Det betyr med andre ord at med det prisnivå som er i dag for importen, er beskyttelseseffekten av tollsatsene redusert til ca. en tredjepart av det man tok sikte på den gang disse tollsatsene ble vedtatt - *ca. en tredjepart,* og jeg ber om at en holder fast ved det når en skal vurdere det forslag som her foreligger. Når det etter krigen ikke har vært aktuelt å ta denne saken opp, er det fordi Norge av valutamessige grunner har måttet opprettholde en meget omdiskutert importkontroll. Denne importkontroll har vært praktisert av valutamessige grunner, men den har selvfølgelig også hatt den virkning at det ikke har vært noen grunn til overhodet å bekymre seg om, eller ta opp til overveielse, tollbeskyttelsen av de varene

der importen har vært begrenset av valutamessige grunner. Det er imidlertid Regjeringens oppfatning at den ikke akter å bruke valutaloven annet enn til rent valutamessige formål. Etter hvert som valutasituasjonen gjør det mulig, vil derfor også importmulighetene bli åpnet over stadig videre områder, og en må regne med at slike utvidelser også vil finne sted i tiden utover. Men det er under alle omstendigheter ganske klart at når importen ikke lenger blir begrenset ved hjelp av valutaloven og av valutamessige grunner, reiser spørsmålet om tollbeskyttelse seg igjen på en annen måte enn det har gjort i disse årene etter krigen. Det er da heller ikke Finansdepartementet - og det vil jeg understreke - som opprinnelig har tatt opp denne saken. Jeg minnes jo fra mitt eget medarbeiderskap i finans- og tollkomiteen at saken gjentatte ganger kom opp der, idet en var klar over at den stadig fremadskridende frigjøring av importen på ett eller annet tidspunkt ville gjøre det nødvendig å ta opp til vurdering disse tollsatsene som var bundet til vekttollsatsene fastlagt i 1950. Det har også vært nevnt med visse mellomrom i Stortinget, og departementet fikk også henvendelse fra de organisasjoner som her er nærmest interessert.

Det som på sett og vis har gjort at saken nå er blitt så aktuell, og en kan nesten si akutt, er den sterke endring som er skjedd i Norges betalingsbalanse i de siste måneder, og som gjør at vi ikke lenger kan bruke valutaloven på den måte som det var mulig å bruke den så lenge vi hadde virkelig alvorlige hensyn å ta til underskuddet på betalingsbalansen. Det ble så nedsatt et interdepartementalt utvalg til å behandle saken, og jeg vil gjerne nevne hvem som var med der. Det var tolldirektør Dannevig, Finansdepartementet, som formann, ekspedisjonssjef Melander, Utenriksdepartementet, industridirektør Slåtto, Industridepartementet, direktør Lidtveit, Landbruksdepartementet, byråsjef Peter Bøe, Fiskeridepartementet, byråsjef John Tveito, Handelsdepartementet, og konsulent Bjørn Larsen, Prisdirektoratet. Disse var medlemmer av dette interdepartementale utvalg.

De som har fulgt med i Norges deltakelse i det europeiske samarbeid i årene etter krigen, vil blant disse navn kjenne igjen representanter som i utpreget grad har vært innfanget, kan jeg vel si, av de oppdrag de har hatt ute, og som er mer levende interessert i det européiske økonomiske samarbeid enn kanskje de fleste andre mennesker i dette land. Og jeg vil gjerne understreke at det er dette utvalgs vurdering at det forslag det har stillet - og som proposisjonen stort sett bygger på - det kommer ikke, etter utvalgets mening, i strid med noen av de forpliktelser vi har inngått, hverken i forhold til OEEC eller - og det er selvsagt - til de tollavtaler Norge har gått med på.

Når dette så forelå til vurdering i Regjeringen, hadde vi altså her et noenlunde fast holdepunkt, nemlig det at beskyttelseseffekten av tollsatsene fra 1940 var redusert til

en tredjedel stort sett, og vi hadde på den annen side det forhold at valutaloven ikke lenger ville eller kunne brukes til importrestriksjoner på samme måte som det hadde skjedd hittil i årene etter krigen. Allikevel - og her vil jeg gjerne et øyeblikk nevne den dissens som representanten Leirfall har i komiteens innstilling - de synsmåter og de betenkeligheter som er gjort gjeldende i første del av hr. Leirfalls dissens, og som hr. Selvik også refererte til, blant annet tvilen om norsk næringsliv i dag trenger den samme grad av beskyttelse som før krigen - det er nettopp de synsmåter som ligger til grunn for det forslag Regjeringen her har stillet, et forslag som ikke går ut på å reetablere beskyttelseseffekten fra 1940 - det ville betinge en forhøyelse på gjennomsnittlig 200 pst. - men som går ut på det som man oppfattet som det forsiktigste forslag, nemlig 100 pst. Nettopp ut fra det syn en har på den europeiske og internasjonale arbeidsdeling og på handelspolitikken etter krigen, som en akter å fortsette med, var det at en valgte det laveste alternativ. Det var et forslag fra enkelte sakkyndige om her å velge 150 %, det var også en tid tale om et forslag om 200 % forhøyelse av disse satser. Jeg kan derfor ikke unnlate den bemerkning for mitt vedkommende, at det som for meg sto som det tvilsomme spørsmål under min vurdering, var om en burde velge 100 eller 150 %. Ikke helt uten betenkeligheter valgte jeg 100 %. Jeg var i grunnen forberedt på at den kritikk som ville komme, ville komme på det grunnlag at Regjeringen her hadde etablert en for lav beskyttelse i forhold til før krigen, og jeg er for så vidt noe overrasket over at kritikken vesentlig kommer fra det motsatte synspunkt.

For tekstilvarers vedkommende var da situasjonen den at en - blant annet for å unngå enhver mulighet for kollisjon med våre internasjonale avtaler - umiddelbart måtte gå over til verditoll. Jeg vil også her presisere at de forslag til tollsatser for tekstilvarene som her er foreslått, stort sett ligger under de tall - ingen ligger selvsagt over - men de fleste av dem ligger noe under de tall Norge har tatt forbehold om og fått akseptert ved tollavtalen i Annecy. Så det er ingen overraskelse for dem vi har samarbeid med her. Man har den nødvendige hjemmel for å gå til det skritt som her er foreslått.

Jeg er for min del fullt klar over at ved en behandling som denne er det rike muligheter for at det kan være grepet feil i enkelte detaljer i disse mange hundre poster på tolltariffen som her er trukket inn. Det er ikke til å unngå. Allikevel kan jeg ikke for mitt vedkommende dele det syn at saken i og for seg er dårlig forberedt. Det har ikke vært så særlig langt tid til disposisjon, men de som i første rekke har hatt arbeidet med denne sak, har i den tid som sto til disposisjon, etter min oppfatning gjort et effektivt og godt arbeid for å få den best mulige forberedelse av denne sak.

Og jeg må her få lov å si et par setninger til hr. Leirfall, som jeg oppfattet slik at han beklaget seg over at komiteen hadde hatt vanskelig for å få de nødvendige opplysninger i sin forberedelse av saken. Jeg vil gjerne ha det klarlagt, for jeg må si at nettopp på grunn av denne sakens særlige karakter har jeg virkelig lagt stor vekt på at komiteen skulle få de opplysninger den hadde behov for. Som komiteens formann gjorde oppmerksom på, har jeg i den anledning selv vært to ganger i komiteen, og jeg ga fra starten av beskjed om at tolldirektøren og andre i departementet som her kunne være til tjeneste, sto til disposisjon i den utstrekning komiteen selv måtte ønske det.

Jeg vil gjerne føye til et par ting på det mer prinsipielle plan. Når Regjeringen har valgt det laveste alternativ en mente var forsvarlig, var det blant annet for ikke å foregripe noe av den prinsipielle diskusjon om hele tollpolitikken som selvfølgelig må komme, når vi ikke lenger har noen beskyttelse via valutaloven. Det er min oppfatning at vårt land selvsagt videre bør fortsette en handelspolitikk som bygger på det syn på internasjonal arbeidsdeling som er en av grunnidéene i det europeiske økonomiske samarbeidet. Men i tempoet under denne utvikling kan vi jo ikke unngå å se vår egen tollbeskyttelse i relasjon til hva de andre samarbeidende land har. Og særlig når jeg her hørte hr. Selviks til dels sterke ord, kan jeg jo spørre om noen for alvor tror at Norge har særlig større muligheter for å holde lavere beskyttelse av vår tekstilindustri enn et på dette område gammelt industriland som England har for sin tekstilindustri. Ved de beskjedne skritt som her foreslåes, er det ikke noe som plaserer Norge skjevt i bildet i forhold til de land vi deltar i et europeisk økonomisk samarbeid med.

Når nå en komite kan arbeide mer konkret med de enkelte tollsatser og kan vurdere behovet for tollbeskyttelse av de enkelte varer, er det min oppfatning og forutsetning at det den komiteen bør bestrebe seg for, er, ikke å legge noen tollsats høyere enn at mulighetene for import vil være til stede som et konstant effektiviserings- og rasjonaliseringspress på de norske bedrifter det gjelder. Og jeg skal for mitt vedkommende der være rede til, tror jeg jeg kan si, helt generelt, å akseptere de laveste tollsatser Stortinget for enhver vare finner det forsvarlig å vedta.

Når det gjelder denne komiteen, håper jeg at den kan oppnevnes allerede før jul, i alle tilfelle omkring årsskiftet, slik at den kan komme i gang. Og slik som det hele ligger an, tror jeg det er riktig at den tar én hovedsektor ad gangen, og at forslag legges fram for Stortinget etter hvert som de blir ferdig. Fordi en allerede nå har vært nødt til å gå over til verditollsatser for tekstiler, skulle jeg tro det er riktig at denne komiteen også tar tekstilsektoren først. Jeg skal gjerne ta som en sterk oppfordring dette at en helst bør ha vedtatt nye tollsatser her før 30. april, men jeg vil gjerne be om at en ikke gjør et formelt vedtak som binder dette. Jeg skal love

at en også i forhold til komiteen skal gjøre hva der er mulig, for at Stortinget kan få tekstilsektoren forelagt til den tid.

Endelig finner jeg grunn til å føye til et par ord om dette diskresjonsbruddet. Vi har fått oversendt den sak fra Stortingets presidentskap, og det forelå der en opplysning som for meg gjorde saken alvorligere enn jeg først oppfattet den, idet den pressemann det gjelder, til Stortingets vedkommende har opplyst at han har hatt en kilde som har holdt ham løpende underrettet om denne saks utvikling. Det sier seg da selv at departementet vil ta de skritt som er mulige for å bringe på det rene hvem den kilde kan være.

Endelig må jeg få lov til å si til hr. Leirfall, uten å ta opp invitten til å gå på spørsmål som har lite med denne sak å gjøre, når han mener at dette er en følge av Regjeringens økonomiske politikk med et kappløp mellom priser og lønninger, osv., at jeg har nettopp i dag i den anledning for sikkerhets skyld konferert en statistikk over utviklingen av lønnsnivået og prisnivået i de europeiske land fra 1940, da disse tollsatsene ble vedtatt, og fram til i dag, og det er ytterlig få land - i virkeligheten bare Norge og Sverige - som kan oppvise en såpass beskjeden prosentvis økning i lønnsnivået og prisnivået fra 1940 og til i dag. Der stod Norge og Sverige i en særstilling. De fleste andre land har her hatt en ganske annen økning. Så at *det* skulle være foranledningen til at en nå har måttet ta opp disse tollspørsmålene, tror jeg uten videre en kan se bort fra.

Alvestad: Jeg vil med en gang ha sagt at jeg kan ikke stemme for mindretallets forslag om ikke å behandle denne sak i dag, fordi jeg, i likhet med det store flertall i finanskomiteen, føler at vi står i en tvangssituasjon, og vi får gjøre våre vedtak under ansvar og det press som det er. Det er jo ikke ukjent tidligere i Stortingets historie at Stortinget har fått seg forelagt store og viktige tollforhøyelser av noenlunde samme karakter som disse. Jeg nevner bare at Abraham Berges regjering kom med forslag om å innføre gulltolltillegg som gikk over hele registeret i tolltariffen, og det samme har stadig gjort seg gjeldende fram gjennom årene ved forskjellige mindre revisjoner av tolltariffen.

Mitt første inntrykk da jeg fikk denne innstillingen, var at den omfattet så altfor mange poster og altfor mange tollsatser både i forbindelse med overgangen fra vekttoll til verditoll og i forbindelse med engross-hevningen på 100 pst. for de 509 varesorter, at det ville gripe inn i så mange forhold i vårt land at vi har vanskelig for å øyne rekkevidden fullt ut av denne sak. Jeg skal ikke oppta noen debatt om ting som jeg ikke kjenner, og jeg er for så vidt her i samme stilling som Stortingets øvrige medlemmer, vi kjenner ikke hverken dybden eller rekkevidden av disse ting, derfor må vi her faktisk stemme i blinde og sverge til magisterens ord.

Jeg er i mangt og meget enig i det syn som hr. Selvik gjorde seg til talsmann for; men konkurranseforholdet er ikke avgjørende for meg. For det er enda en stor del av vårt lands næringsliv som må vernes mot utenlandsk produksjon, av den grunn at vi dessverre ikke er helt konkurransedyktige, det gjelder ikke minst tekstil. Det må vi være klar over. Men hvor langt man i de enkelte tilfelle skal gå for å beskytte vår produksjon, det er det ikke hverken tid eller anledning til idag å komme nærmere inn på. Dertil trenger man både god tid og grundige undersøkelser til å kunne bedømme.

Jeg er fullt klar over at overgang fra vekttollsatser til verditollsatser for visse varer er nødvendig, slik som handelspolitikken, prispolitikken, har utviklet seg etter krigen, og jeg kan også til en viss grad innrømme dette som var nevnt i den første del av debatten, at man i mellomkrigsårene var tilbøyelig til fortrinsvis å gå til beskatning av det man kalte luksusvarer. Men grensen mellom luksusvarer og nødvendighetsvarer, livsviktige varer, er betydelig endret i disse 20-30 årene som er gått siden den tid.

Det som for meg til å begynne med gjorde det vanskelig å kunne være med på dette framlegg, var at tidspunktet var uheldig valgt, idet dette kommer samtidig med at man får et nytt generelt lønnstillegg så det av det forbrukende publikum kan bli betraktet feilaktig på den måten at det de får med den ene hånd, det tar man dobbelt igjen med den annen.

Det var alle disse ting som gjorde at jeg til å begynne med reagerte så sterkt. Jeg har jo en smule kjennskap til disse spørsmål vi her behandler, idet jeg i 10-12 år her i Stortinget har vært ordfører for nettopp slike saker vi her behandler. Når jeg, tross alle disse betenkeligheter, i dag vil gå med på dette forslag, er det fordi vi står i en tvangssituasjon i dobbelt forstand, og ikke av noen annen grunn.

Moseid: Jeg var enig i de betenkeligheter som ble anført fra hr. Støtvigs, hr. Vatnalands og andres side med hensyn til behandlingen av denne sak, av formelle grunner, men jeg innrømmer det har hendt før at Stortinget på et punkt som dette har måttet finne seg i forhold som formelt er helt utilfredsstillende, derfor har jeg ikke villet stemme mot behandlingen av formelle grunner. Derimot er jeg for min del blitt mer og mer betenkt ved den situasjon Stortinget er brakt i, av reelle grunner, konstitusjonelt sett, fordi Stortinget her bare blir noe som ingenting betyr under behandlingen av denne sak. Man ber faktisk Stortinget om her å handle i blinde. Det er ikke mulig for Stortinget - og jeg har jo arbeidet med disse spørsmål før i tiden - å kunne vurdere alle de virkninger og alle de skadevirkninger som dette kan føre med seg. Det er en proforma-behandling som ikke bør finne sted av rent konstitusjonelle grunner. Men også av realpolitiske, av næringspolitiske grunner er dette

etter mitt skjønn så langt utenfor hva det er rimelig og riktig å gå med på, at jeg av reelle grunner gjerne ser denne sak utsatt, selv om det også er forbundet med ganske store betenkeligheter, nettopp på grunn av det diskresjonsbrudd som er skjedd, og hvor vi til min forferdelse også fikk høre det gjennom Kringkastningen. At det kunne skje, det må jeg innrømme at jeg ikke forstår.

Jeg er for min del ikke enig med den ærede finansminister i at Regjeringen ikke tidligere har hatt sterk oppfordring til å ta dette spørsmål opp og forelegge det i rimelig tid for Stortinget. I hvert fall har vårt parti både i finanskomiteen og i utenrikskomiteen helt fra 1946 gang på gang gjort gjeldende at her må man være føre var. Her må en være merksam på at det er minst likeså nødvendig å sørge for at våre hjemmenæringer er konkurransedyktige når den tiden kommer at vi må ta konkurransen opp, som det er å bygge ut vår eksportindustri. *Minst likeså nødvendig.* Til å begynne med stod jeg - i 1946 - helt alene med dette standpunkt. Siden har finanskomiteen for øvrig også vært med å støtte dette syn. Vi har også gang på gang den hele tid gjort gjeldende at vi ikke her må gå lenger i retning av liberalisering av vår handel - av frilistesystemet - enn vi er i stand til å tåle. Det er ikke blitt hørt, man er gått lenger. Jeg skjønner ikke at noen kunne være blind for at det ville bringe oss opp i en uholdbar situasjon som burde vært avverget i tide.

Hvorvidt det under de overlegninger som skal foregå vil vise seg brukbart å gå den veien som her er pekt på, eller å gå etter de linjer som her er pekt på, det tør jeg i dag ikke uttale meg om. Jeg er ikke ferdig til å bedømme det spørsmålet. Jeg tror det er ganske klart for alle Stortingets medlemmer, som har vært med å behandle så mange saker i denne tid, at har man vedtatt dette, står man ikke fritt. Det er en talemåte og ikke noe annet. Jeg mener der er så sterke grunner som taler for å ta de ulemper som diskresjonsbruddet her vil føre med seg, at det er bedre enn at Stortinget her strør sand på noe som vi ikke kan ha forutsetninger for å bedømme virkningen av.

Jeg skal ikke her komme inn på alle de forskjellige sidevirkninger som her kan trekkes fram. Det ville føre for langt. Men finansministeren har selv vært inne på en del av dem, og de er meget alvorlige. Jeg vil derfor se det som riktig å stemme for en utsettelse av denne behandling av reelle grunner.

Leirfall: Fyrst vil eg ta fatt i det finansministeren sa då han meinte eg hadde sagt at det hadde vori vanskar for nemnda med å få opplysningar i denne saka. Dersom finansministeren hadde høyrt på kva eg sa, ville han forstått at det ikkje låg nokon kritikk mot finansministeren i det. Eg kan stadfesta det han sa om at han hadde møtt i nemnda og bodi oss assistanse elles, men det eg hevda, var at proposisjonen var tunn, og vidare at den stutte tida hadde

gjort det umogleg for oss å få dei opplysningar som var naudsynte.

Finansministeren hevda elles at lønenivået her i landet hadde gått mindre opp enn i andre land. Det er mogleg, det er avhengig av kva utgangspunkt ein tek. Men ein kan ikkje her sjå berre på lønenivået. Ein må sjå det i samanhang med oppgangen i prisnivået i dei ymse land. Og då har eg iallfall sett ein offisiell svensk statistikk, som syner at Noreg står mellom dei fremste. Og ein må vidare sjå det i samanheng med utviklinga av produktivitetsnivået i dei ymse land.

Hr. Haavardstad hevda at eg i innlegget mitt var komen inn på ein del uvedkomande ting - alt mellom himmel og jord, og ein del ved sida av, så vidt eg forstod. Bratteli uttala seg noko i same lei. Eg vil nok seia at den generelle auken av alle tollsatsar i den mon som det her er innbodi til, er såpass alvorleg at ein må sjå det i samanhang med heile den økonomiske situasjon, og det trur eg også formannen i finansnemnda vil vedgå når han får tenkt seg om.

Det hr. Lindebrække nemnde om at vi skulle fastsetja tida for denne mellombels tollauken, kan eg ikkje vera med på, for det vil sjølvsagt gje grunnlag for ein storstila spekulasjon omkring ein fastsett dato.

Finansministeren hevda at tollsatsane for tekstil låg etter måten lågt an samanlikna med andre land. Men det kan ikkje seiast på grunnlag av dei få opplysningar som eg har kunnet skaffa meg, at tekstiltollen etter denne auken ligg under dei land vi kan samanlikna oss med. Heller ikkje her kan ein gjera ei isolert samanlikning, og det er heller ikkje det som er det avgjerande. Ein må samanlikna storleiken på tekstiltollen her i landet med det vanlege tollvernnivå over det heile Noreg, og så samanlikna det igjen med tekstiltollen i høve til tollvernnivået over det heile i andre land.

Det var dette med ulla. Eg hadde teki atterhald om å ta opp eit framlegg om ein auke i ulltollen med 100 prosent dersom dei andre satsane vart høgda. Eg vil peika på det som står i proposisjonen på side 3 om ulltollen:

> «Hva spesielt angår de foreslåtte satser for tekstil- og konfeksjonsvarer av ull, bemerkes at det er en nødvendig forutsetning for disse at den nåværende toll for ull og shoddy etc. (tariffens l. nr. 952) bibeholdes uforandret. En skal i denne forbindelse peke på at det under tollforhandlingene i Annecy, da de maksimale verditollsatser for en rekke tekstilvarer ble fastlagt, ble uttrykkelig sagt til tekstilindustriens representanter at en ikke regnet med forhøyelse av tollen på ull som aktuell politikk.»

Her er det altså frå Regjeringa gjevi ein førehandslovnad - dersom proposisjonen skal skjønast slik. Så står det vidare:

> «Siden den tid har forholdene til en viss grad endret seg, men innen landbrukskretser er en fremdeles av den oppfatning at forhøyelse av ulltollen ikke er den

rette måte å løse ullspørsmålet på. En finner det derfor lite betenkelig i denne omgang å foreslå ullen unntatt fra en generell tollforhøyelse, idet departementet går ut fra at de interesserte organisasjoner i samarbeid med Landbruksdepartementet snarest søker å finne fram til den hensiktsmessigste og beste måte for å løse spørsmålet om omsetningen av norsk ull.»

Eg er samd i det at ulltoll åleine løyser ikkje dei problem vi no har, når det gjeld avsetnaden og pristilhøva for norsk ull. Eg er samd i det. På den andre sida har jordbruket ikkje på førehand fråskrivi seg å nytta ein auka ulltoll som lekk i ei slik ordning, om det blir naudsynt, og kor naudsynt det vil bli, vil avhenga av kor stor velvilje avtakarane av ull - ullvarefabrikkane - syner når jordbruket kjem med sine framlegg. Det er heilt misvisande å seia det slik at denne auken av tekstilsatsane utan at ulltollen samstundes blir auka, er skjedd i forståing med ullprodusentane. Det ligg føre eit skriv frå Landbruksrådet - det er eit fellesorgan for Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag - dagsett 26. oktober, til Finansdepartementet, og der er det referert eit vedtak Landbruksrådet har gjort. Der heiter det:

«Under henvisning til Landbruksrådets brev av 1. september d.å. til Landbruksdepartementet og Finansdepartementet må Landbruksrådet kreve at statsmyndighetene sikrer norsk ullavsetning til de til enhver tid avtalte priser.

Med mindre det kan skje som et ledd i forbindelse med løsningen av ullomsetningen vil Landbruksrådet bestemt fråråde at det blir foretatt noen forhøyelse av tollsatsene på tekstiler og konfeksjonsvarer.»

Det er altså landbruksorganisasjonane si stode til saka, og ho går heilt mot departementet si. Eg meiner elles at departementet i denne saka har synt mykje større forståing av den vanskelege stoda som tekstilindustrien, etter det som blir sagt, er i, enn av den stoda ullprodusentane er i, for der er stoda akutt. For tekstil er det tenkte vanskar som skal løysast, men når det gjeld ullprodusentane, har vi vanskane alt no. Vi har 1500 tonn liggjande på lager som det ikkje kan finnast avsetnad for, og det er nokså merkande for mange av dei mindre bruk, som har slegi over på sauehald og ullproduksjon.

Eg skal ikkje ta opp framlegget om auke av ulltollen, for etter at eg hadde skrivi min dissens, har eg komi over ei fråsegn frå direktøren i De norske Tekstilfabrikkers Hovedforening, som set saka i eit noko anna ljos. Direktøren har fått lagt fram for seg dei framlegg som ligg føre frå jordbruket, når det gjeld løysinga av ullomsetnaden, og avslår kategorisk å vera med på samarbeid om ei slik løysing. Framlegget frå landbruket karakteriserer han som naivt; det kan ikkje bli teki alvorleg. Han set seg klårt mot den ordning som det der er gjort framlegg om. Og dersom ei

rasjonell løysing av ullomsetnaden skal stranda på vantande samarbeidsvilje frå avtakarane - tekstilindustrien - så er det klårt at då må spørsmålet om storleiken på ulltollen også takast opp på ein annan basis. Difor finn eg det ikkje føremålstenleg no å gjera framlegg om fordobling, jamvel om dei andre satsane i tariffen blir auka.

Eg vil som sagt fyrst røysta for det framlegget som eg har. Dersom det fell, vil eg for min del røysta mot dei framlegg om auke som er gjort av fleirtalet, for eg vil ikkje vera med å ta ansvaret for å setja dei ut i livet på den basis det skjer i dag.

Presidenten: De etterfølgende talere har en taletid av inntil 2 minutter.

Hognestad: Det er bare en kort merknad. Det er klart at det vil alltid være ulik vurdering av tollsatsene mellom importørene av tekstilvarer og konfeksjonsvarer og fabrikantene. Det er et motsetningsforhold, og det gjelder å avveie og finne de rette forhold, og jeg mener at i dette høve har departementet truffet ganske godt.

Det kunne være fristende å ta opp en debatt om de synsmåter hr. Moseid gjorde gjeldende, men hverken tillater tiden det og heller ikke er det i samsvar med det syn hr. Moseid har hevdet tidligere i mange høve.

Til hr. Alvestad vil jeg bare si i anledning av det han sa om konkurransedyktigheten, at de norske tekstilfabrikker er ikke dårligere utrustet konkurransemessig nå enn de var før krigen. De har aldri vært i så god teknisk stand som de er nå. Men en tollforhøyelse må sees i samhøve med den toll de land en konkurrerer med har, og i samhøve med lønnsnivået og den tekniske standard og den sosiale standard der er for arbeiderne i de land som vi importerer fra. En kan ikke se bort fra at vi skal konkurrere med land som ligger på en standard som er 1/3 av den lønnsstandard de norske arbeidere har. En kan ikke generelt si at det er bare konkurransedyktigheten som teller. Det er mange andre omsyn som gjør det nødvendig med en regulering av tollsatsene her for å beskytte norsk næringsliv.

Alfred Nilsen (Tromsø): Jeg vil stemme for det forslag som representanten Leirfall har satt fram, og må gjøre det av flere grunner som det ikke er tid til å komme inn på i kveld. Men den grunn som jeg finner det nødvendig å nevne nå, er den at å gå med på en tollforhøyelse overensstemmende med innstillingen, på sett og vis blir en sanksjon av den økonomiske politikk som regjeringen har ført og fører. Det vil og kan jeg ikke være med på, og stemmer derfor for det forslag som er fremsatt av hr. Leirfall.

Til statsråd Brattelis opplysning om at pris- og lønnsnivået her i landet ligger lavere enn i de fleste andre europeiske land, må det være meg tillatt å si at det er ikke Regjeringens fortjeneste, men heller tvert om. Det er også

denne gang og i denne forbindelse nødvendig å si at årsaken til dette forholdsvis gunstige forløp skyldes Marshall-hjelpen, det skyldes at vi har fått som gave og på kreditt realverdier til landet for opp imot 3 milliarder kroner og derfor har kunnet trekke ut av omsetningen henimot det samme beløp. Hvor ville vi ha stått her i landet, hvis disse 3 milliarder kroner hadde vært i folkets eie som kjøpepress?

Lyng: I den tvangssituasjon vi er kommet, og under uttrykkelig henvisning til det tilsagn finansministeren har gitt om at denne sak skal komme tilbake til realitetsbehandling i Stortinget så snart han på noen måte kan makte det, vil jeg tross alt stemme for flertallets innstilling. Jeg finner ikke å kunne forsvare å stemme imot. Men jeg kan vel håpe at ingen vil mistenke min stemmegivning for - som hr. Alfred Nilsen uttrykte det - å bety noen tilslutning til arbeiderpartiets alminnelige økonomiske politikk. Den mistanke håper jeg jeg er hevet over.

Vatnaland: Eg kan ikkje skjøna at dei argument som hr. Hognestad brukte no sist, har nokon god samanheng med det som fleirtalet seier i tilrådinga, for der heiter det:

> «Flertallet vil uttale at det sammen med framlegget til tollendringer bør legges fram materiale så *komiteen* kan vurdere om endringen er rasjonell og uomgjengelig nødvendig.»

Eg sluttar meg i det vesentlige til det som har vori sagt av hr. Leirfall og hr. Moseid når det gjeld vårt syn på desse spørsmål, og eg finn den måten som det heile er førebudd på, så lite tilfredsstillande når ein skal ta stilling til spørsmål som grip så vidt som dette, at eg, dersom utsettjingsframlegget fell, ser meg nødt til å røysta mot dei auka satser som er nemnd i tilrådinga.

Erling Petersen: Jeg vil slutte meg helt til det standpunkt som hr. Lyng ga uttrykk for. Når jeg stemmer for denne sak, er det under den uttrykkelige forutsetning at den kommer tilbake til Stortinget til en virkelig realitetsbehandling. Jeg vil si at for enhver representant som ikke har vært medlem av finanskomiteen, må et vedtak i denne sak i dag være et sprang ut i mørket. Selv om det er en nødsituasjon som begrunner det, er det ingen grunn til ikke å begrense ansvarsbelastningen i denne forbindelse så meget det kan gjøres.

Jeg vil samtidig rette en henstilling til finansministeren om, når han igjen tar saken opp, å vie det prinsipielle spørsmål man må ta standpunkt til, overgangen fra vekttoll til verditoll, noe mere plass og mer inngående behandling enn den kvarte side det er ofret i den foreliggende proposisjon. Når det foreligger valgmuligheter mellom en generell forhøyelse på 100 eller 150 - eller som finansministeren nevnte, kanskje 200 - prosent, da må denne

avveiningen ikke bli feiet av med noen linjer. Man må her få et virkelig vurderingsgrunnlag.

Presidenten: Hr. Hognestad har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Hognestad: Jeg vil bare spørre, når hr. Vatnaland og hr. Leirfall kritiserer at det ikke foreligger tilstrekkelig materiale til å vurdere denne sak: Synes de at et benkeforslag om forhøyelse av ulltollen gir forsvarlig materiale for Stortinget til å ta stilling til saken?

Presidenten: Hr. Leirfall har tatt opp følgende forslag:

«St. prp. nr. 170 tas ikke under behandling av inneværende års Storting. Regjeringen anmodes om ved en tilleggsproposisjon eller på en annen måte å gi en utredning om nødvendigheten av en økning av de ymse tollsatser og om de virkninger disse vil få på levekostnadsnivået og kostnadsnivået.»

V o t e r i n g :

Leirfalls forslag ble mot 12 stemmer ikke bifalt.

Komiteen hadde innstillet på slikt vedtak

om en midlertidig forhøyelse av visse tollsatser.

Fra den tid Kongen fastsetter, foretas følgende endringer i de gjeldende bestemmelser om tollavgifter:

I.

Nedennevnte bestemmelser skal lyde således:

A. Tariffens innledende bestemmelser.

- -
- -

§ 5.

Beskadigede tollpliktige varer, for så vidt det enten ved tolloppsynets skjønn eller på annen måte godtgjøres, at de under reisen, d.e. etterat de er innladd, og førenn de er ilandbrakt, er blitt i den grad beskadiget, at verdien er forringet med en fjerdepart eller mer, fortolles, såfremt de selges ved auksjon, med 20 pst. av auksjonsbeløpet, dersom de selges ufortollet, og med 17 pst., dersom de selges

fortollet. I begge tilfelle legges til auksjonsbeløpet salær og andre omkostninger, som kjøperen plikter å erlegge utenfor auksjonsbudet.

Ellers som nå.

- -
- -

B. Tariff for innførselstollen og for tara.

Toll-tariffens l.nr.	Bomull og bomullsvarer:	
	- -	
	3. bomullsgarn:	
	a. enkelt:	
44	1. ubleikt....................	a. v. 7 pst.
45	2. bleikt.....................	a. v. 7 pst.
46	3. farget eller trykt.........	a. v. 7 pst.
	b. to eller flertrådet:	
47	1. ubleikt....................	a. v. 7 pst.
48	2. bleikt.....................	a. v. 7 pst.
49	3. farget eller trykt.........	a. v. 7 pst.
	Någjeldende tarabestemmelser for 3 a og b utgår.	
	Anm. 1 og 2 som nå.	
	- - - - - - - - - - - - - - - - - -	
51	5. ufargede, ubleikte tøyer (hvorunder seilduk), som pr. halv meter i kvadrat veier 180 gram eller derover..........	a. v. 10 pst.
	- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -	
53	7. tøyer, hvorav en halv meter i kvadrat veier 100 gram eller derover, bleikte, trykte, fargede eller vevde av farget garn................................	a. v. 16 pst.
54	8. tøyer med ivevd gummielastikum, guttaperka eller desslike..............	a. v. 16 pst.
55	9. dreiel og damask; dessuten tørklær, for så vidt de ikke kan henføres til noen høyere beskattet klasse	a. v. 16 pst.
56	10. fløyelsvevde stoffer, hvorunder plysj......................	a. v. 16 pst.
	11. trikotasje:	
	- - - - - - - - - - - - - - - - -	
57	b. trikotasje - så vel strikket, heklet og filert som vevd - farget og ufarget samt ferdige kledningsstykker av trikotasje, om de enn er forsynt med knapper, linning, kanting, stropper og desslike av et høyere beskattet materiale enn kledningsstykket...	a. v. 22 pst.
58	c. trikotasje med utstyr av broderi, silke, blonder, kniplinger og	

lignende eller med fôr av silke.. a. v. 22 pst.
59 13. blonder, kniplinger, mellomverk og lignende..... a. v. 25 pst.
60 14.a bobinett og tyll - stivtyll unntatt. Enn videre curtain nets (filetgardiner) med mer enn 11 renningstråder på 2,5 cm; faller ved tellingen begge ytterpunkter på en renningstråd, regnes bare den ene av disse med..... a. v. 25 pst.
b. stivtyll, andre curtain nets enn de under litr. a. nevnte samt andre klare eller åpne varer, når de enten er brodert eller av mønstret, figurert, stripet eller rutet vevning (herunder ikke broderi på stramei):
61 1. broderte gardinstoffer..... a. v. 20 pst.
61 a 2. ellers..... a. v. 22 pst.
Anm. Som nå.

- -

16. andre bomullsvarer:
63 a. trykte..... a. v. 16 pst.
64 b. flerfargede, ikke trykte..... a. v. 18 pst.
c. helt ensfargede eller bleikte:

- -

66 2. ensfargede..... a. v. 16 pst.
67 3. bleikte..... a. v. 16 pst.
d. ubleikte:
1. veker:

- -

69 b. andre..... a. v. 12 pst.
70 2. ellers..... a. v. 16 pst.
Anm. 1-4 som nå.

Bånd og belter derav, alle slags, også med ivevd gummielastikum, guttaperka og lignende:

- -

98 c. ullbånd, med nærmeste innpakning..... 1 kg kr. 7,80
d. andre..... a. v. 18 pst.
Anm. 1 som nå.
Anm. 2 utgår.
Anm. 3 og 4 får nr. 2 og 3.

Cellull og andre lignende kunstig fremstilte tekstilfibrer i mindre lengder samt arbeider derav:

- -

3. garn:
105 a. ufarget..... a. v. 9 pst.
106 b. farget, trykt eller melert..... a. v. 9 pst.

Någjeldende tarabestemmelser for
a og b utgår.
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
108 4. b. annen filt..... a. v. 16 pst.
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
109 6. tøyer med ivevd gummielastikum,
guttaperka eller lignende..... a. v. 18 pst.
7. dreiel og damask; dessuten tørklær
for så vidt de ikke kan henføres til
noen høyere beskattet klasse:
110 a. tørklær med silkefrynser..... a. v. 20 pst.
111 b. ellers..... a. v. 20 pst.
- -
112 8. fløyelsvevde stoffer, hvorunder plysj.. a. v. 20 pst.
10. trikotasje, strikket, heklet, filert
eller vevd, farget og ufarget, også
ferdige kledningsstykker av trikotasje,
om de enn er forsynt med knapper,
linning, kanting, stropper og
lignende av et høyere beskattet
materiale enn kledningsstykket:
113 a. utstyrt med broderi, silke,
blonder, kniplinger og lignende
eller med fôr av silke..... a. v. 22 pst.
114 b. ellers..... a. v. 22 pst.
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
115 12. blonder, kniplinger, broderte
lengder, også uoppklipte,
mellomverk og lignende..... a. v. 25 pst.
116 13.a. bobinett og tyll - stivtyll
unntatt. Enn videre curtain
nets (filetgardiner) med mer enn
11 renningstråder på 2,5 cm;
faller ved tellingen begge ytter-
punkter på en renningstråd, regnes
bare den ene av disse med..... a. v. 25 pst.
117 b. stivtyll, andre curtain nets enn
de under litr. a nevnte, samt
andre klare eller åpne varer, når
de enten er brodert eller av
mønstret, figurert, stripet eller
rutet vevning (herunder ikke
broderi på stramei)..... a. v. 25 pst.
Anm. som nå.
14. andre varer:
118 a. trykte eller fargede..... a. v. 18 pst.
119 b. ellers..... a. v. 18 pst.
Anm. 1 og 2 som nå.

Celluloid, cellon og lignende varer,
fremstilt av cellulose samt galalitt:
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
b. i arbeid:

- -

125 6. fotografisk film, herunder kinomatograffilm, ueksponert, med nærmeste innpakning..... 1 kg kr. 4,00

Anm. Tolldepartementet kan tilstå tollfrihet for råfilm til bruk i filmproduksjonen.

125 a 7. annet arbeid, ikke annensteds oppført, med nærmeste innpakning..... 1 kg kr. 8,00

Elektriske apparater og isolerte ledninger:
- -

l. andre, hvorunder telefon-, og telegrafapparater, sentralbord samt deler derav og buelamper (kupler som materialet i arbeid):

185 1. fjernskriveapparater..... 1 kg kr. 1,40

185 a 2. ellers..... 1 kg kr. 2,80

Fargestoffer, farger, maling:
- -

6. blyhvitt, sinkhvitt og alle andre ikke annensteds nevnte tørre farger:
- -

196 b. blyhvitt..... 1 kg kr. 0,10

196 a c. ellers..... 1 kg kr. 0,20

Tara for a, b og c: Fustasjer 10 pst., emballasje av metall 8 pst.

- -

Fett og talgarter:
- -

2. talg, oleomargarin og andre ikke annensteds i tariffen nevnte fettarter:
- -

b. ellers:

204 a 1. talg..... 1 kg kr. 0,08

204 b 2. annet..... 1 kg kr. 0,16

Tara som nå.

Glass og glassvarer:
- -

3. plater eller skiver:

a. foliert:
- -

269 2. fotografiplater..... 1 kg kr. 0,80

269 a 3. annet..... 1 kg kr. 1,60

Grønnsaker:
- -

2. i lufttett lukte kar, medregnet vekten av disse og av omsvøp:
- -
301 a d. tomater..... 1 kg kr. 0,70
Anm. Tomatpuré i emballasjer, der med sitt innhold veier minst 5 kg, inngår tollfritt.
301 b e. ellers..... 1 kg....kr. 1,40

Gummier og harpikser:
- -
4. gummielastikum og guttaperka i arbeid:
- -
b. ringer, såler og hæler til skotøy, golvmatter, såler til hesteskoning, også om det i disse gjenstander finnes innlagt tråd eller vev:
309 1. innerslanger til automobiler og ytterdekk til sykler, også av syntetisk gummi..... 1 kg kr. 0,60
309 a 2. ellers..... 1 kg kr. 1,20

Hansker samt vanter:
- -
2. av halvsilke samt helt eller delvis av hanskeskinn, så vel sydde som bare tilskårne:
316 a. av halvsilke..... 1 kg kr. 35,00
316 a b. ellers..... 1 kg kr. 64,00
- -
Nr. 1, 2 a og b samt 5 b 1 og 2 fortolles med nærmeste innpakning.

Jord og leire samt arbeider derav:
- -
B. arbeider av jord og leire (av sement, se under Stein):
- -
8. fajanse, ikke annensteds nevnt:
a. hvit eller ensfarget:
379 1. klosettskåler, urinaler og sisterner dertil, servanter, drikkefontener og lignende sanitærutstyr..... 1 kg kr. 0,80
379 a 2. ellers..... 1 kg kr. 0,40
b. annet, herunder ekte eller etterlignet forgylt eller forsølvet:
380 1. klosettskåler, urinaler og sisterner dertil, servanter, drikkefontener og lignende

sanitærutstyr..... 1 kg kr. 1,20
380 a 2. ellers..... 1 kg kr. 0,60
- -
10. porselen eller biskuit, ikke annensteds nevnt:
- -
b. ellers:
382 1. hvit eller ensfarget..... a. v. 22 ½ pst. dog minst kr. 1,10 pr. kg
383 2. to- eller flerfarget, forgylt, forsølvet eller dekorert med farge..... a. v. 22 ½ pst. dog minst kr. 1,40 pr. kg

Klær og av vevde varer forarbeidede artikler, som ikke annensteds i tariffen er oppført:

I. gjennomtrukket av eller overstrøket med olje, ferniss, gummi eller desslike eller forferdiget av sådant tøy, likeledes med overdrag av celluloid:
403 a. når stoffet er ganske eller til dels av silke..... a. v. 30 pst., dog minst kr. 20,00 pr. kg
404 b. når stoffet er ganske eller til dels av ull..... a. v. 25 pst.
405 c. når stoffet er ganske eller til dels av cellull og lignende..... a. v. 22 pst.
d. oljeklær av annet stoff:
406 1. når dette veier 100 gram eller derover pr. halv meter i kvadrat..... a. v. 22 pst., dog minst kr. 1,20 pr. kg
407 2. andre..... a. v. 22 pst. dog minst kr. 2,40 pr. kg
408 e. ellers..... a. v. 20 pst., dog minst kr. 2,40 pr. kg

Anm. For så vidt vekten av ytterstoffet av de under litr. d. henhørende varer ikke med tilstrekkelig nøyaktighet kan anslås, henføres varen under litr. d. 2.

II. andre samt sydde deler dertil, om de

ikke er fullferdige til bruk:
409 A. snipper, mansjetter og forstykker (serviterurs) av bomull, lin eller cellull og lignende, stivet eller ustivet, samt annet stivetøy av de nevnte spinnestoffer, for så vidt de innføres i helt eller delvis stivet stand... a. v. 20 pst.
B. slips med innbegrep av karter, rammer, innlegg og lignende:
1. av natursilke:
410 a. av helsilke................. a. v. 35 pst.
411 b. av halvsilke................ a. v. 35 pst.
412 2. av kunstsilke, også i forbindelse med annet stoff uten hensyn til mengden......... a. v. 30 pst. dog minst. kr. 15,00 pr. kg.
413 3. andre......................... a. v. 28 pst.
C. ellers, når yttertøyets hovedstoff består av:
413 a a. bomull, lin og lignende stoffer. a. v. 25 pst.
413 b b. cellull og lignende stoffer..... a. v. 25 pst.
413 c c. ull............................ a. v. 28 pst.
413 d d. silke.......................... a. v. 33 1/3 pst. For varer av kunstsilke d dog minst kr. 31,00 pr. kg.

Anm. Varer som ikke er forsynt med annen søm enn fall eller kanting blir ikke å føre under «Klær m.v. II. C.»

413 e D. kledningsstykker utstyrt med besetning av pelsskinn og desslike......................... a. v. 33 1/3 pst.

Någjeldende bestemmelser under «Klær etc. II. D.»: «Er stoffet forsynt med broderi etc.- - - - - - - - - - - - - - - - -
- -
- - - - - - - Forhøyelsen blir ikke å beregne, når det ikke er annen søm enn fall eller kanting,» utgår.

Knapper og knappedeler:
- -
5. andre, samt knappeformer:
416 a. av steinnøtter.................. 1 kg kr. 4,00
416 a b. ellers......................... 1 kg kr. 8,00

Nr. 1 og 5 fortolles med nærmeste innpakning.

Lin, hamp, manillahamp, aloëhamp, jute og desslike spinnestoffer, papirgarn samt arbeider derav:

- -

3. lin og hamp i spunnet arbeid:

I. hvor det enkelte garn veier 100 g og derunder pr. 100 meter:

A. garn (enkelt):

480 1. ubleikt..... a. v. 5 pst.
481 2. bleikt..... a. v. 5 pst.
482 3. farget eller trykt..... a. v. 5 pst.
483 4. tjæret..... a. v. 5 pst.

B. tråd (to- eller flerlagt):

484 1. ubleikt..... a. v. 5 pst.
485 2. bleikt..... a. v. 5 pst.
3. farget eller trykt:
486 a. av lin..... a. v. 5 pst.
487 b. av hamp, også med islått farget garn..... a. v. 5 pst.
488 4. tjæret..... a. v. 5 pst.

C. polert og appretert hyssing:

489 1. ubleikt og ufarget..... a. v. 10 pst.
490 2. bleikt eller farget..... a. v. 10 pst.

491 D. snører og liner (sammenlagt av to- eller flerlagt tråd).... a. v. 7 ½ pst.

Anm. som nå.

II. hvor det enkelte garn veier over 100 g pr. 100 meter:

- - - - - - - - - - - - - - - - - - -

B. tauverk (sammenlagt kabelgarn):

494 1. polert og appretert hyssing. a. v. 10 pst.
2. ellers:
495 a. utjæret..... a. v. 10 pst.
496 b. tjæret..... a. v. 7 ½ pst.

Anm. som nå.

4. jute i spunnet arbeid samt papirgarn:

A. garn (enkelt):

497 1. ufarget..... a. v. 10 pst.
498 2. farget eller trykt..... a. v. 10 pst.

B. tråd (to- eller flerlagt):

499 1. ufarget..... a. v. 10 pst.
500 2. farget eller trykt..... a. v. 10 pst.

Anm. som nå.

Tarabestemmelsen for det under 3 og 4 nevnte garn utgår.

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

6 bukgjordvev og møbelgjorder:
502 a. ubleikte og ufargede..... a. v. 18 pst.
503 b. ellers..... a. v. 18 pst.
- -
505 8. golvmatter, golvtepper og golvteppetøy..... a. v. 18 pst.
506 9. tøyer, bleikte og ubleikte (hvor-under seilduk) - jute- og papirgarn-varer unntatt - hvorav en halv meter i kvadrat veier 110 g eller mer..... a. v. 7 pst.
507 10. tøyer med ivevd gummielastikum, guttaperka eller desslike..... a. v. 15 pst.
508 11. dreiel og damask; dessuten tørklær, for så vidt de ikke kan henføres til noen høyere beskattet klasse..... a. v. 15 pst.

12. trikotasje:
- -
509 b. trikotasje - så vel strikket, heklet og filert som vevd - farget og ufarget, herunder også ferdige kledningsstykker av trikotasje, om de enn er forsynt med knapper, linning, kanting, stropper og desslike av et høyere beskattet materiale enn kledningsstykket.... a. v. 18 pst.
510 c. - med utstyr av broderi, silke, blonder, kniplinger og lignende eller med fôr av silke..... a. v. 18 pst.
- -
511 14. a. blonder, kniplinger, broderte lengder, mellomverk og lignende... a. v. 20 pst.
512 b. bobinett og tyll..... a. v. 20 pst.
513 15. andre klare eller åpne varer, når de enten er brodert eller er av mønstret, figurert, stripet eller rutet vevning, herunder ikke broderi på stramei..... a. v. 20 pst.
Anm. som nå.
16- andre varer av ovennevnte spinne-stoffer eller papirgarn:
a. av lin eller hamp:
514 1. trykte..... a. v. 16 pst.
515 2. flerfargede, ikke trykte..... a. v. 16 pst.
3. helt ensfargede eller bleikte:
516 a. når det på 1 cm^2 til sammen ikke er over 25 tråder i renning og islett..... a. v. 10 pst.
517 b. når det på 1 cm^2 er over 25, men ikke over 50 tråder..... a. v. 12 ½ pst.
518 c. når det på 1 cm^2 er over

50 tråder..... a. v. 12 ½ pst.

- - - - - - - - - - - - - - - - -

4. ubleikte:

519 a. når det på 1 cm^2 til sammen ikke er over 25 tråder i renning og islett..... a. v. 10 pst.

520 b. når det på 1 cm^2 er over 25, men ikke over 50 tråder..... a. v. 10 pst.

521 c. når det på 1 cm^2 er over 50 tråder..... a. v. 12 ½ pst.

b. av jute eller papirgarn:

522 1. sekke-, pakk- og betrekklerret, ubleikt og ufarget..... a. v. 16 pst.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

523 3. annet, for så vidt varen ikke ved å behandles som linvare kommer til å gå inn mot en lavere innførselstoll..... a. v. 16 pst.

Anm. 1 - 4 som nå.

Metaller:

- -

II. i arbeid:

- -

C. av jern:

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

19. b. andre lommekniver samt kniver og gafler med skafter av plett, barberkniver (herunder barber-høvler, uansett materiale, også uten blad) og blad til lommekniver, barberkniver, og barberhøvler med futteraler og etuier og med nærmeste innpakning:

611 1. barberkniver og barber-høvler samt blad dertil... 1 kg kr. 4,00

611 a 2. annet..... 1 kg kr. 8,00

Papir og papp samt arbeider derav:

- -

14. papir og papp, andre slags, som ikke inngår under forannevnte satser, herunder også kromo-, glans-, glacé-, kunsttrykk- og annet bestrøket papir, kartong eller papp samt pergamyn, greaseproof, pergamentpapir, forsats-papir, overtrekkspapir og fernisert, oljet eller på lignende måte

behandlet papir:
- -

b. annet:

719 1. vegetabilsk pergament..... 1 kg kr. 0,16

719 a 2. ellers..... 1 kg kr. 0,32

Reisekofferter, reiseposer, vadsekker, hattefutteraler, vesker og lignende artikler til reisebruk, som ikke henhører under Etuier etc.:
- -

749 b. av voksduk, ull, bomull, hamp, lin, cellull og lignende, i eller uten forbindelse med skinn eller andre materialer..... 1 kg kr. 4,00

749 a c. av vulkanisert papp eller fiber og desslike, i eller uten forbindelse med skinn eller andre materialer..... 1 kg kr. 2,00

Seil fortolles som materialet med en forhøyelse av 10 pst.
Anm. som nå.

Sekker (til innpakning av varer):
- -

784 b. av bomull og lin..... a. v. 25 pst.
- -

Silke, herunder kunstig silke og arbeider derav og av annet spinnestoff eller metalltråd i forbindelse med silke, ikke nevnt annetsteds:
- -

5. vevde varer ellers, trikot- og nettstoff, trikot- og nettvarer, også med søm eller utstyr:

a. av natursilke:
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

2. andre varer:
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

796 b. annet.....1 kg kr. 20,00

b. av kunstsilke, også i forbindelse med annet spinnestoff enn naturlig silke uten hensyn til mengden:

797 1. trikot- og nettstoff samt strømper.....a. v. 25 pst., dog minst kr. 10,00 pr. kg

2. andre ferdige klednings-stykker av trikotasje:

798 a. med utstyr av broderi, blonder, kniplinger

o.lign..... a. v. 25 pst., dog minst kr. 22,00 pr. kg

799 b. andre..... a. v. 25 pst., dog minst kr. 15,00 pr. kg

800 3. ellers..... a. v. 25 pst., dog minst kr. 10,00 pr. kg

Anm. 1-3 som nå.

Stein og arbeider derav:

- -

8. avstøpninger og former:

a. av sement:

864	1. plater av sement i forbindelse med treull.....	100 kg	kr. 0,80
864 a	2. ellers.....	100 kg	kr. 1,60

Tegnebestikk og regnestaver med skrin, futteraler og nærmeste innpakning:

897	a. tegnebestikk.....	1 kg	kr. 4,00
897 a	b. regnestaver.....	1 kg	kr. 2,00

Nåværende lnr. 897 a «Tegnemaskiner etc.» får nr. 897 b.

Tre og trevarer:

- -

11. alle andre trevarer, som ikke annensteds er oppført:

- -

f. rackets til lawntennisspill, badmintonrackets, paraply- og parasollstokker, håndtak til spaserstokker samt emner til disse stokker og håndtak, på hvilke er anvendt mer arbeid enn overskjæring i bestemte lengder, for så vidt de ikke inngår under littera g:

934	1. tennis- og badmintonrackets..	1 kg	kr. 2,00
934 a	2. annet.....	1 kg	kr. 4,00

Tøyer:

1. spartlede, malte, lakkerte, ferniserte, med gummielastikum, guttaperka eller olje gjennomtrukne eller bearbeidede varer; likeledes tøy overgytt med papirmasse:

- -

947 b. presenninger; andre varer, hvorav en halv meter i kvadrat veier 250 g eller mer..... a. v. 16 pst.

- -

e. andre varer, som ikke inngår under
noen av de foranstående 4 klasser:
950 1. voksduk..... a. v. 18 pst.
951 2. ellers..... a. v. 18 pst.
2. som nå.

Ull og ullvarer:
- -
3. ullgarn:
954 a. ufarget..... a. v. 10 pst.
955 b. farget og melert; likeledes alt
garn blandet med metalltråd..... a. v. 10 pst.
Tarabestemmelsen for a og b utgår.
- -
957 - annen filt..... a. v. 18 pst.
5. golvtepper, golvteppetøy:
- -
b. plysjartede, ikke knyttede, skårne:
960 1. metervare..... a. v. 16 pst.
961 2. avpassede, også sammensydde og
forsynt med frynser..... a. v. 22 pst.
c. andre slags:
962 1. metervare..... a. v. 18 pst.
963 2. avpassede, også sammensydde og
forsynt med frynser..... a. v. 22 pst.
964 6. sal- og bukgjordvev..... a. v. 18 pst.
- -
8. trikotasje, strikket, heklet, filert
eller vevd, farget og ufarget, også
ferdige kledningsstykker, om de enn
er forsynt med knapper, linning,
kanting, stropper og desslike av et
høyere beskattet materiale enn
kledningsstykket:
965 a. strømper, trøyer, vester og
vanter, grove..... a. v. 20 pst.
966 b. utstyrt med broderi eller silke,
blonder, kniplinger og lignende
eller med fôr av silke..... a. v. 22 pst.
967 c. andre, hvorunder alle slags
ullskjerf..... a. v. 20 pst.
Anm. som nå.
- -
968 10. tøyer med ivevd gummielastikum,
guttaperka og desslike..... a. v. 20 pst.
969 11. blonder, kniplinger, broderte
lengder, mellomverk og lignende
samt bobinett og tyll..... a. v. 25 pst.
970 12. andre klare eller åpne varer, når
de enten er brodert eller av
mønstret, figurert, stripet eller
rutet vevning (herunder ikke broderi
på stramei)..... a. v. 25 pst.

Anm. som nå.
13. andre ullvarer:
971 a. 1. varer, hvis vekt er 55 g eller derunder pr. halv meter i kvadrat, bordtepper og desslike, enn videre møbel- og gardinstoffer, som damask, rips, plysj og lignende samt tørklær ikke annensteds nevnt..... a. v. 23 pst.
972 2. tørklær med silkefrynser..... a. v. 27 ½ pst.
973 b. ellers - også om varen inneholder tråd helt eller delvis av silke, såfremt vekten av silken ikke utgjør mer enn 7 pst. av varens hele vekt..... a. v. 20 pst. dog minst kr. 3,10 pr. kg

Anm. 1 og 2 som nå.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling, I, ble bifalt mot 11 stemmer.

Presidenten: Så vidt presidenten har forstått hr. Leirfall, opptas det ikke forslag under løpenr. 952.

Leirfall: Eg vil røysta mot fyrste setninga i II, det gjeld altså auken på 100 pst. Dei siste linene gjeld unnataka, og dei er det sjølvsagt ingen grunn til å røysta imot. Når det gjeld unnataka, tok eg ikkje opp noko framlegg. Eg gjorde greie for kvifor eg ikkje ville gjera det i samanheng med dette.

Hognestad: Hr. Leirfalls forslag strir på de fleste punkter mot inngåtte avtaler med en rekke land, og kan ikke vedtas av Stortinget.

Leirfall: Dette går fram av det eg sa førre gongen. Eg røystar mot fyrste lina om å auka dei fleste satsane med 100 pst., men sjølvsagt røystar eg ikkje mot at dei varene som er nemnde der, blir unnatekne frå 100 pst.-auken. Difor må ein røysta serskilt over fyrste lina. Resten blir samrøystes vedteki, for alle er vi samde om at for dei varene skal det ikkje vera nokon auke i satsane.

Presidenten: Presidenten er helt enig i det. Det går fram av selve II at ingen stemmer mot de andre

verditollsatser der. Men hr. Leirfall skal få sin vilje, og presidenten lar da votere særskilt over første linje i II.

Komiteen hadde videre innstillet:

II.

De øvrige satser for innførselstollen forhøyes med 100 pst.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt mot 11 stemmer.

Videre var innstillet:

Unntatt fra denne forhøyelse er:
a) alle verditollsatser,
b) satsene under følgende tariffposter eller anmerkninger m. v.:

Toll-tariffens l. nr.	
35	blomster etc., ellers
36	blomsterløk etc.
40	penneholdere, ellers etc.
62	broderte lengder
71	brennevin etc, på flasker m. v.
72	brennevin etc. på større emballasje herunder bestemmelsen om brennevin tilsatt sukker m. v. anm. 2. b. under «Brennevin etc.» nåværende anm. 3 etter l.nr. 99 ang. belter av bånd
103	uspunne fibrer etc. av cellull m. v.
139	hummer
141	laks
142	fisk etc., ellers
143	kjøttsuppe etc.
144	pølser
146	sild, syltet, krydret etc.
147	saltet laks
154	tarmer, heltørre etc.
155	tarmer, halvtørre etc.
156	tarmer, andre
169	galvaniske elementer av vekt inntil 180 g
183	radiorør etc.
188	etuier etc. vesentlig av lær m. v.
189	etuier etc. vesentlig av andre spinnestoffer etc.
202	fernisser etc., andre
206	smult etc.
208	sengefjær etc., urenset
209	sengefjær etc., ellers

214 oransjer etc.
215 vindruer, samt anmerkningen herunder
216 bananer etc.
217 epler
218 epler
219 epler
220 pærer
221 pærer
anm. etter l.nr. 221
223 ananas
227 plommer etc.
228 dadler
229 fiken etc.
230 rosiner
231 korinter
233 kastanjer
234 mandler
236 kokosmasse
238 epler
238a andre tørkede frukter etc.
239 frukter etc. i saltvann
242 frukter etc. i sukker m.v.
243 frukter etc., aprikospulp
244 frukter etc., ellers
248 frø av furu
249 frø av garn
252 agurkfrø etc.
257 sigar- og sigarettennere
265 flasker etc. av mørk masse
266 flasker etc. av annen masse
272 annet glass i plater og skiver etc., med innlagt tråd m. v.
273 annet glass i plater og skiver etc., ellers
279 lampeglass etc.
280 andre glassvarer, slipte etc.
281 andre glassvarer, ellers
285 golfkøller
292 meloner
294 asparges og artisjokker
300 asparges og artisjokker
301 grønnsaksuppe etc.
302 grønnsaker, andre, tørkede
303 grønnsaker, andre, ellers
315 hansker etc. av helsilke
318 hansker etc. av bomull, lin eller hamp
324 filthatter
332 humle
342 pianoforter, flygelformede
343 pianoforter, taffelformede etc.
360 fonografer etc., ellers
366 fliser, 15 mm etc., uglaserte
367 fliser, 15 mm etc., glaserte
368 fliser, andre, uglaserte

369 fliser, andre, glaserte
anm. etter l.nr. 369
370 ildfast stein til muring etc.
371 ildfast stein til muring etc.
385 kaffe, rå
386 kaffeekstrakt etc.
387 kaffe, brent
387a kaffesurrogater etc.
388 kakaobønner og -skall
389 kakaosmør
390 kakaomel, sukret etc.
391 kakaomel, usukret etc.
419 kork i propper etc. av større lengde enn 31 mm
420 kork av mindre lengde etc.
422 kork i plater etc.
432 malt etc.
anm. 2 under l.nr. 443 (maltsekker)
450 vanilje etc.
451 sennep etc.
453 sennep etc.
457 kurver etc. med utstyr etc.
459 kurver etc., ellers
463 lakrissaft etc.
466 elektriske lommelykter
467 lamper m. v., annet
470 tennisballer etc.
471 leketøy av uedelt metall etc.
472 leketøy etc., ellers
473 husblas og gelatin etc.
554 tresser etc.
570 gull og platina, annet etc.
593 rør etc., ellers
600 vridd, kortlenket kjetting etc.
617 hengsler i lengder etc.
647 bolt, plater og skinner etc.
659 hengsler av messing etc.
671 hasselnøtter
672 valnøtter
673 paranøtter
676 olivenolje
683 terpentinolje
685 rosmarinolje
687 mineralske oljer etc.
688 vaselin etc.
689 ost
700 tapeter
703 postkort etc.
734 pipemunnstykker
735 pomade etc.
740 bougier og katetrer
748 reisekofferter m. v. av skinn etc.
750 ris, uavskallet, løs i fartøyet
751 ris, uavskallet, i emballasje

752 ris, avskallet
763 appelsinsaft
764 solbærsaft
766 sitronsaft etc.
767 appelsinsaft etc.
768 tomatsaft etc.
783 sekker av jute etc.
790 kunstsilke, spunnet og uspunnet
793 strømper av natursilke
794 annet av natursilke
795 strømper av natursilke
823 skomakerarbeid av annet tøy eller av filt med utstyr etc.
824 skomakerarbeid av annet tøy eller av filt, ellers
831 klær av skinn
872 strykeristivelse
874 tarmsnorer etc.
881 sukker etc.
884 kapillær-, morbær-, rosen-, fiolsirup etc.
885 sukkertøy etc.
886 svamper, rå etc.
896 te
900 tobakkstilk
901 tobakksblad, usausede etc.
902 tobakksblad, sausede
anm. etter l.nr. 902
904 snus
905 sigarer
906 sigaretter
907 røyketobakk etc.
921 bord, sofaer og stoler etc.
926 stolseter og stolrygger etc.
bestemmelsen etter l.nr. 926 a
930 pakkasser
937 kryssfinér og møbelplater
942 gloxinia etc.
943 liljekonval
944 amerikansk sypress etc.
945 andre trær etc.
952 ull etc.
958 golvtepper etc. med høyst 250 knuter etc.
959 golvtepper etc. med mer enn 250 knuter etc.
979 vekkerur etc.
988 ferdige deler til velosipeder
992 vin på flasker, musserende
993 vin på flasker, annen
994 vin på fustasjer etc., ikke musserende
1001 ytterdekk til gummiringer etc.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten foreslår så at presidentskapet i samråd med departementet foretar offentliggjørelse av proposisjonen, innstillingen og forhandlingene om den midlertidige forhøyelse av visse tollsatser - og anser det som bifalt.

Lindebrække: Jeg går ut fra at dette er det siste hemmelige møte i Stortinget før Stortinget tar juleferie, og jeg føler trang til, når vi nå sitter for lukkede dører, å rette en henstilling til Regjeringen.

Ingen av Stortingets representanter har kunnet unngå å legge merke til at der i pressen i den senere tid, både i den innenlandske presse og i den utenlandske presse, har versert en rekke rykter om en forestående devaluering av det engelske pund. Jeg vil gjerne sterkt understreke at personlig har jeg intet grunnlag for å ha noen formodning om hvorvidt disse rykter innebærer en realitet eller ikke. Men når nå disse rykter foreligger, og stadig gjentas i forskjellig form, vil jeg bare gjerne få lov til å benytte denne siste anledning før jul i et hemmelig møte til å understreke, at hvis en slik begivenhet skulle inntreffe, må Stortinget kunne gå ut fra at Regjeringen vil holde seg i den nøyeste kontakt med Stortinget eller - hvis Stortinget ikke er samlet på det tidspunkt en slik begivenhet måtte inntreffe - i den nøyeste kontakt med Stortingets ansvarlige organer, først og fremst med den utvidede finanskomite, som jo har til oppgave å behandle de utenriksøkonomiske spørsmål - før eventuelle og avgjørende skritt blir tatt fra Regjeringens side.

Statsminister Torp: Regjeringen er også sterkt opptatt av det spørsmål som er reist av hr. Lindebrække, men det er selvfølgelig ganske ugjørlig å kunne uttale noen ting på det nåværende tidspunkt. Det sier seg selv at i en slik sak vil Regjeringen i den utstrekning som det lar seg gjøre, stå i den nærmeste kontakt med Stortinget eller i tilfelle med de organer som det her kunne være tale om. Situasjonen kan imidlertid være slik at det ikke alltid kan lykkes, men Regjeringen vil bestrebe seg på å kunne etterkomme en slik anmodning som den der er rettet fra hr. Lindebrækkes side.

Protokollen ble deretter opplest uten å foranledige noen bemerkning.

Møtet hevet kl. 20.20.